

## Täysistunto

### Maanantai 18.3.2019 klo 12.00—14.31

Täysistunto alkoi klo 12.00. Täysistunto päättyi klo 14.31.

Puhetta johtivat puhemies Paula Risikko (12.00—14.18) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (14.18—14.31).

#### 1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

#### 2. Ilmoituksia

##### 2.1. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 15.3.2019 päättänyt lähettää valiokuntaan toimenpidealoitteen TPA 84/2018 vp.

#### 3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 286/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 28/2018 vp

*Toinen käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

*Keskustelu*

12.01 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Me kävimme tästä asiasta hyvää keskustelua viime viikolla eduskunnassa. Tässä on kyse siis vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta ja siitä, millä tavalla lakia ja myös metsästyslakia muutetaan, jotta voimme tehokkaammin puuttua vieraslajien aiheuttamiin ongelmiin. Vieraslajeihin kuuluvien lintujen ja nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen sovellettaisiin, mitä rauhoittamattomien eläinten pyydystamisestä ja tappamisesta metsästyslaissa säädetään ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sanotaan. Myös tehokkaampia pyyntivälineitä [Hälinää — Puhemies koputtaa] ja menetelmiä mahdollistetaan tämän lainsäädännön kautta käytettä-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

väksi. Metsästyslakia esitetään muutettavaksi siten, että lakia ei siis enää sovellettaisi pesukarhuun, piisamiin, rämemajavaan eikä supikoiraan, jotka on EU:n lainsäädännössä määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi, ja metsästyslakia ei sovellettaisi enää myöskään minkkiin, joka on määritelty kansallisesti merkittäväksi haitalliseksi vieraslajiksi.

On tärkeää, että meillä on tehokkaammat keinot puuttua vieraslajien leviämiseen. Ne aiheuttavat tällä hetkellä isoja ongelmia esimerkiksi linnustolle ja monille Suomen luontoon oikeasti kuuluville eläimille, ja on hyvä, että metsästäjät voivat tätä tehtävää tehokkaammin hoitaa. On tärkeää myös huolehtia siitä, että metsästäjillä on riittävät edellytykset ja hyvä taito tätä tehtävää viedä eteenpäin, ja olen arjessa itse huomannut, miten arvokasta työtä esimerkiksi supikoirien kohdalla meidän metsästäjämme tekevät. Metsästyskorttivaatimus siis poistuu, ja tämän jälkeen harakan, naakan, räkättirastaan ja muutamien muiden rinnalle tulevat supikoira, minkki ja piisami sekä pesukarhu ja rämemajava. Nykytilanteeseen verrattuna sääntely siis muuttuu niin, että ilman metsästyskorttia voi pyydystää viittä nykyisiä lajeja suurempaa nisäkästä.

Tämä kultasakaalikeskustelu myös oli viime viikolla vilkas, ja itse pidän tärkeänä, että meillä on riittävät keinot puuttua myös kultasakaalin leviämiseen Suomeen. Ne aiheuttavat tänne levitessään merkittävää haittaa esimerkiksi meidän luontaiselle linnustollemme.

Arvoisa puhemies! Vaalikausi on lähestymässä loppua, ja moni on odottanut, koska Heinonen lopettaa puhumisen. Nyt, arvoisa puhemies, ilmoitan, että tämä on tämän vaalikauden viimeinen puheenvuoroni. [Eduskunnasta: Oho! — Vasemmalta: En usko!]

**12.04 Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Heinonen tuossa edellä totesi, tästä laista ja sen sisällöstä käytiin laaja keskustelu jo viime viikolla, ja todellakin kaikkien yhteinen tahto on se, että me huolehdimme siitä, että vieraslajit, jotka Suomen luontoon tulevat, pystytään tehokkaasti poistamaan, koska ne vievät meidän luontaisien eliölajiemme elintilaa ja siten ovat uhka luontaisille lajeillemme.

Mutta esitän kuitenkin tähän lakiin vastalauseen, että, aivan kuten edustaja Heinonenkin totesi, silloin kun näitä lajeja, varsinkin näitä suurempikokoisia nisäkkäitä, poistetaan luonnosta, on syytä varmistaa, että se tehdään ammattitaitoisesti ja eettisesti ja että esimerkiksi lajintuntemus on kohdallaan, ja siksi, aivan kuten Metsästäjäliitto itsekin on todennut, metsästyskorttivaatimus tulisi säilyttää tässä, niin että poiston voi tehdä todellakin vain metsästyskortin omaava.

Toinen asia, mistä kävimme keskustelua kultasakaalin lisäksi, oli se, että jos emä kulkee poikasten kanssa silloin kun on pesimäaika, niin tällaista emää ei ammuttaisi. Muutoin tuona aikana toki saa vieraslajin poistaa, kun emä tai muu yksilö kulkee yksinään ilman pesuetta, mutta silloin, kun poikasten kanssa liikkuu, nykyiseen tapaan pesärauha säilyisi.

Nämä kaksi vastalauseetta esitän vihreiden valiokunnan mietinnössä olevan vastalauseen mukaisesti.

**12.05 Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Mikkosen tekemää ehdotusta, ja haluan todeta sen, että on todella erikoista, että maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistö meni muuttamaan hallituksen esitystä sellaiseksi, että vieraslajien torjunta vaikeutuu esimerkiksi juuri tämän kultasakaalin kohdalla. Erityisen tärkeää on huolehtia myös eettisyydestä ja luonnonsuojelunäkökulmista, ja sen vuoksi tämä vihreiden esitys on erittäin kannatettava.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

12.06 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Minusta on erittäin tärkeää huomioida tässä juuri se, että olemmeko sitä mieltä, että jos eläin on kuitenkin luokiteltu isoksi eläimeksi, niin voitaisiin poistaa sellainen emä, jolla on pentue. Pesimäaikainen ampuminen on minun mielestäni kyllä edesvastuutonta. En minä voi koskaan hyväksyä sitä, että joku pentue jätetään ilman emää. Se tuntuu jotenkin niin vastenmieliselle, että vaikka pennut eivät kulkisikaan emän perässä, niin ne jätettäisiin sitten pesään kuolemaan. Sen takia olen kyllä tässä ehdottomasti vihreiden vastalauseen kannalla. Kyllä meidän pitää olla sen verran inhimillisiä, että pesimäaika on pesimäaikaa ja pentueet ovat pentueita. Emme voi olla sellaisia tahdottomia, vastuuttomia ihmisiä, että me voimme jättää pentueen vaille emää, vaikka ne eivät kulkisikaan emänsä perässä. Ne jäävät sitten sinne yksinään, ja se ei kyllä ole minun mielestäni inhimillistä, eikä pidä olla eduskunnan tahdon mukaista, että voisimme toimia siten, että voisimme jättää pentueen nälkään.

12.08 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Vieraslajien tehokas torjuminen on todellakin tärkeää. Meillä on ikäviä kokemuksia niistä vieraslajeista, jotka ovat tunkeutuneet Suomen luontoon ja samalla aiheuttaneet vahinkoa omalle lajistollemme.

Tuo viime viikolla käyty kultasakaalikeskustelu oli aika hämmästyttävä, kun maatalousministeriön alkuperäinen kanta oli maa- ja metsätalousvaliokunnassa muutettu niin, että tätä kultasakaalia ei pidettäisi riistaeläimenä vaan vieraslajina. Tässä monien asiantuntijoiden, muun muassa metsästäjien, näkemys oli sen alkuperäisen mukainen, ja itse kävin vielä ennen äänestystä ministeri Lepältä kysymässä, mikä tässä nyt on se oikea näkemys, ja kyllä hän edelleen oli sen alkuperäisen esityksen kannalla.

Toivotaan, että pystymme joka tapauksessa torjumaan tämän kultasakaalin invaasion suomalaisen luontoon, ja mielestäni tätä on aika tarkasti seurattava ja tarvittaessa sitten tulevan eduskunnan on oltava valmis tarttumaan myös mahdolliseen lainsäädännön muutokseen, mikäli osoittautuu epäonnistuneeksi tämä päätös, joka kultasakaalin osalta on tähän nyt tehty.

12.10 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Itsekin olen hieman huolissani siitä ilmapiiristä, joka tässä keskustelussa on ollut, että esimerkiksi Metsästäjäliiton asiantuntemusta ei ole haluttu kuulla. Joissakin keskusteluissa näkyi jopa jonkinlainen välinpitämättömyys: jos metsästetään jotakin nisäkäslajia, niin jätetään pennut kuolemaan nälkään. Itse olen sitä mieltä, että silloin pitäisi pystyä suoraan ja rehellisesti sanomaan, että pitää etsiä sitten se koko pentue.

Jos me mietimme yleisesti ottaen, miten me suomalaiset suhtaudumme eri eläinlajeihin ja nisäkkäisiin, niin me haluamme kuitenkin kohdella eläimiä hyvin ja inhimillisesti, ja jos meillä on vieraslaji, jota me emme halua tänne päästää — mikä on täysin selvä asia — niin silloin sen voi tehdä myös inhimillisesti ja osaavasti. Ja olen ymmärtänyt, että Metsästäjäliitto on juuri tätä myös korostanut, että tunnustetaan lajit, ettei sitten metsästetä tai oteta kiinni vääriä lajeja, ja — tämä on minun henkilökohtainen mielipiteeni — jos joku eläin voidaan ilman metsästäjäosaamista lopettaa, niin kyllä siitä helposti tulee vähän semmoinen ns. potkittu rotu, että voidaan lähteä sitten minkälaisella porukalla tahansa niin sanotusti poistamaan niitä, ja toivon, että ainakaan minkäänlaisista väkivaltaa ja tarpeetonta karsimystä ei aiheuteta.

Itse olen sitä mieltä, että eläinten kohtelun tulee olla aina inhimillistä, ja ihmettelen sitä, minkä takia monet edustajat tuntuvat jopa vähän naureskelevan, että eiköhän mennä eteen-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

päin ja unohdeta tämmöiset höpinät eläinsuojelusta. Minusta jokainen kansa mitataan sillä, miten se kohtelee puolustuskyvyttömiä, on se sitten eläin, vanhus, lapsi. Sillä me mitaamme sen, koska sitä varten me täällä olemme, että me puhumme niiden puolesta, jotka eivät pysty.

**12.12 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa — niin kuin vitsissäkin sanotaan, että niinhän minäkin olen — että nyt täytyy kyllä yhtyä edustaja Meren puheenvuoroon. Kyllä meidän pitää se inhimillisyys tässä lainsäädännössä huomioida, ja emme voi olla niin tunteettomia täällä lainsäädännön puolella, ettemmekö huomioisi sitä, mitä on se inhimillinen kärsimys, jota me sitten mahdollisesti teemme tässä vieraslajiasiasa.

Mutta nyt pitää erottaa kaksi asiaa: kultasakaali on oma asiansa, ja sitten tämä vieraslajiasia on tavallaan eri asia. Kyllä minä kovasti toivoisin, että voisimme olla sillä kannalla, että emme mahdollistaisi sitä, että pentueita voidaan jättää kuolemaan, tai sitten, että pentueelta, joka on matkalla emänsä perässä, voitaisiin emä ampua siitä. En voi kyllä sitä hyväksyä. Vieraslajien osalta kaikkein tehokkain ja parhain ehkäisy sille on se, että se tapahtuu ennen pesimäkautta. Ja sitä pesimäkautta riittää myös syksyllä. Ei se tarkoita sitä, että esimerkiksi supikoiraa vain talvihanalla voidaan saalistaa, koska kyllä riistalain tämänhetkisen tulkinnan mukaan meillä on tietty aikaraja [Puhemies koputtaa] ja sen jälkeen meillä on pitkä syksy aikaa mahdollistaa se, että me nämä vieraslajit voimme poistaa. Mutta en kyllä halua orpoja, jotka kuolevat nälkään.

**12.14 Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnaksi on tärkeä. Itse olen kotoisin Hirvensalmelta, ja veljeni harrastavat edelleen aktiivisesti metsästystä, ja olen siinä vakaassa uskossa, ja kokemuksen on, että suomalaiset metsästäjät ovat hyvin kokeneita ja ottavat tällaiset asiat huomioon kuin mitä täällä näitä huolia nostettiin siitä, että pentueet jäisivät sitten ilman emää. Metsästäjät ovat lapsesta asti kulkeneet isiensä ja setiensä mukana metsällä ja tuntevat tosiaan eläimen elinkaaren ja käyttäytymisen hyvin. Edustaja Myllykoskellekin voisin kertoa hyvän esimerkin omasta lapsuudestani: kun meidän kettuterrieri tappoi kettuemon, meidän isä toi ne pienet ketunpojat meille kotiin kasvatettavaksi ja niistä tuli meille lemmikkieläimiä. Nyt sen 70-luvulla tapahtuneen asian voi kertoa. Siellä ne meillä olivat lemmikkieläiminä, kuin koirina.

Yhtä kaikki, kannatan tätä hallituksen esitystä.

**12.16 Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä, että suomalainen metsästäjä on erittäin vastuuntuntoinen.

Edustajat Meri ja Myllykoski ottivat esille tämän, että voidaanko emä ampua, jos pienet pennut ovat siinä olemassa. Mielestäni he pitivät erittäin hyvät puheet. Olen samaa mieltä, että emoa ei voisi silloin kyllä ampua. Kyllä se on epäinhimillinen teko, että jätetään pennut nälkään ja kuolemaan. Toivoisin, että inhimillisyyttä tämän suhteen löytyy.

Olen sitä mieltä, että täytyy ottaa myös Metsästäjäliiton esittämät asiat vakavasti.

**12.17 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tuossa edellä käytettyyn puheenvuoroon: On tietysti inhimillinen kuvaus se, että ollaan otettu ketunpennut sitten hoitoon, mutta tarvitsee myös huomioida se, että meillä on lainsäädäntö. Meillä ei ole lainsäädän-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

nön mukaan mahdollisuutta ottaa kesyiksi eläimiksi niitä, jotka luonnossa elävät, joten siinä mielessä en ole aivan sitä mieltä, että sellainen... Minä luotan siihen, ja tässä asiassa ollaan keskusteltu siitä, että pitää olla mahdollisuus pohtia sitä asiaa, miten näiden pentueiden kanssa toimitaan. Tuo vain ei ole mahdollista meidän lainsäädännön mukaan.

Kyllä meidän pitää kantaa vastuu siitä, että jos me haluamme huolehtia siitä luonnon monimuotoisuudesta ja tasapainoisuudesta, niin meidän pitää olla yhtä mieltä siitä — ja minä uskon, että maa- ja metsätalousvaliokunta on ollut aivan yhtä mieltä siitä — että vieraslajit eivät kuulu Suomen luontoon. Kun ne tuhoavat meidän omaa luontaista riistakantaa, meidän vesilintuja ja meillä pesiviä riistalintuja, niin se vieraslaji, joka täällä on, ei kuulu Suomen luontoon. Niitä on osin tuotu ihmisten toimesta tarhauksen muodossa ja niitä on suosittu turkiksien takia. Meillä supikoirakin oli jossakin vaiheessa aivan hieno turkiseläin ja sitten minkki, joka on meillä varsinkin rannikkoseuduilla aivan suuri tuholainen, niin että meidän luontaiset, tänne pesimään tulevat linnustot kärsivät siitä, että täällä on sellainen vieraslaji, jonka on ihminen itse tänne tuonut. Ja siinä pitää olla kyllä jyrkkänä. Jos me haluamme tämän oman, kansallisen monimuotoisuuden säilyttää tässä maassa, meidän pitää pystyä ehkäisemään se, että meille tulee tänne joku sellainen ihmisen tuoma vieraslaji, joka meidän monimuotoista ekologisuutta kaventaa. Meillä pitää olla mahdollisuuksia puuttua siihen niin, että me voimme turvata täällä sen lajiston säilymistä, joka on meillä luonnollinen.

**12.20 Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Täytyy ihan tarkentaa omaa puheenvuoroani tuossa aiemmin, että missään nimessä en tarkoittanut kannustaa siihen, mitä 70-luvulla oli vahingossa tapahtunut, kun kettuterrieri oli tappanut emon eikä isäni sitten halunnut tappaa niitä pentujakin. Hän sentään teki näin, mutta en tietenkään siihen kannusta ja korostan sitä vastuullisuutta, mitä tänä päivänä meidän metsästäjillä on, että he eivät pentuja omaavia emoja tapa, ja jos näin sattuu käymään, että emot kuolevat, niin sitten kyllä huolehditaan siitä, että myöskin pennut lopetetaan.

**12.21 Jari Myllykoski vas:** Senpä takia, arvoisa rouva puhemies, olen sitä mieltä, että pesimäkaudella olevan metsästäminen ei ole soveliaista. Meidän pitää jotenkin muutoin se turvata, että meillä eivät vieraslajit lisäänty. Ja niin kuin jo edellisissä puheenvuoroissani sanoin, meidän pitää vieraslajienkin osalta metsästäminen ja vieraslajien lisääntyminen säätää siten, että se ei tapahdu kuitenkaan pesimäaikana, koska on minun mielestäni kohtuutonta ja epäinhimillistä, jos meillä tapahtuu sellaista metsästämistä, että me näännytämme nälkään pentueita pesäänsä tai sitten ammuimme sellaisen emän, jonka perässä on poikue. Kyllä meillä sen verran pitää kuitenkin edustajina olla inhimillisyyttä. Eli vaikka me emme halua tänne vieraslajeja, niin inhimillisyyden pitää kuitenkin olla sellaista, että toteamme vieraslajien ja meidän oman luonnon mukaista monimuotoisuutta, puolustamme tänne Suomen luontoon liittyviä asioita.

Kultasakaali on sitten oma asiansa. Se ei juuri tähän liity mutta liittyy aiheeseen tosi olennaisesti. Haluan, että me voisimme harkita tätä, koska tätä pesimäaika, mikä on nykyisessä lainsäädännössä, tulisi kunnioittaa.

**12.22 Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Liittyn tähän inhimillisyyden piiriin, verrataan asiaa sillä tavalla, kuinka paljon jää metsästysaika sen rauhoituskauden jälkeen: Metsästysasioita tuntevana tiedän, että kun se rauhoituskausi alkaa 1.5. ja loppuu sitten

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

20.8., niin siinä kuitenkin jää valtava määrä aikaa näitten pienpetojen ja yleensä kaikkien näitten tämmöisten haittaeläinten pyyntiin. Yleensä metsämiehet ovat hirmu tarkkoja siitä hommasta, että he kun aloittavat, he aloittavat sen oikein ryminällä silloin 20. päivä, eli tehokkuutta riittää siihen. Useimmiten se tuottaa hyviä tuloksia sillä tavalla, että saadaan hyviä saalismääriä, pienpetoja pyydettyä ja näitä haittaeläimiä hävitettyä pois. Siihen nähden minusta tämä lakiesitys on ihan hyvä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

### 4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 179/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 37/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

#### *Keskustelu*

12.23 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esitän, että eduskunta hyväksyy perussuomalaisten vastalauseessa esitetyn mukaiset lausumaehdotukset, joita on tässä yhteensä viisi kappaletta ja jotka laajalla tavalla turvaavat kansalaisten yksilöoikeuksia. Eli lyhyesti: esitän hyväksyttäväksi vastalauseemme mukaiset lausumaehdotukset.

12.24 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaisethan ovat alusta alkaen vastustaneet tätä asedirektiivin voimaantuloa. Se vaikeuttaa metsästäjien, aseharrastajien, asekeräilijöiden ja urheiluampujien toimintaa kategorisesti. Samoin lakiehdotukset vaikeuttavat myös reserviläistoimintaa. Lakiehdotukset tekevät myös sääntelystä vaikeaselkoisen.

Perussuomalaiset esittivät jo tässä esityksen ensimmäisen käsittelyn yhteydessä nämä pykälämuutokset, ja nyt tuli sitten hyvä esitys lausumaehdotuksista. Nämä ehdotukset ovat hyvin perusteltuja, ja toteankin, että kannatan suurella lämmöllä tätä edustaja Eerolan tekemää esitystä.

12.25 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä edellä tuli esille, tämä lakimuutoshan on lähtenyt tästä asedirektiivistä, ja sen lähtökohtana on ollut huoli siitä, että aseita ei laajasti olisi ihmisten käytössä ja ennen kaikkea tällaisia vaarallisia aseita ei leviäisi vaan sitä kontrolloitaisiin riittävän tarkasti.

No, tietysti nyt, kun tätä on Suomen lainsäädäntöön sovellettu, on huomioitu se, että meillähan ollaan sillä tavalla erilaisessa tilanteessa kuin monessa muussa Euroopan unionin maassa, että meillä maanpuolustus perustuu reserviläisarmeijaan. Niinpä tässä on yritetty löytää semmoinen ratkaisu, millä voitaisiin tämä huomioida, ja tähän on laitettu tämmöinen reserviläispoikkeus. Siinä on lähdetty nyt siitä kaikkein laajimmasta mahdollisesta näkökulmasta, ei siitä, että niillä, joilla on sodanajan sijoitus, olisi mahdollisuus siihen

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

aseeseen, vaan laajemmin, niin että tässä on otettu ihan kaikki mukaan. Kun itse tuota käsittelyä käytiin, niin myös puolustusvaliokunnassa olisin ollut kyllä taipuvainen näkemään niin, että olisin mieluummin lähtenyt tästä kapeammasta määrittelystä.

Kaiken kaikkiaan on selvää, että on syytä tarkasti seurata, mitä tämä lakimuutos tarkoittaa, mitä se merkitsee aselupien määrissä, ja tarkkailla myös sitä, että aseita ei ajaudu väärin käsiin eikä laittomille markkinoille. Poliisilaitos ja eduskunnan oikeusasiamieskin käsittelyn yhteydessä esittivät huolen tästä, miten me pystymme varmistamaan sen, että aseita ja aselupia ei liian helposti saa, ja onkin hyvä huolehtia siitä ja tarkastella tätä. Ja uskon kyllä, että tämä huoli, mikä lain käsittelyn kestäessä on noussut esiin, otetaan todella tarkkaan huomioon. Ja se ei esimerkiksi ole mikään automaatio, että jos liittyy reserviläisyhdistyksen jäseneksi, niin sitä kautta automaattisesti sitten saisi jo aseluvan, vaan oikeasti katsotaan ja varmistetaan, että se harrastustoiminta on aktiivista.

Esitänkin tähän lakiesitykseen nyt lausumaehdotuksen, joka kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkailee aselupien määrän muutosta sekä seuraa tarkasti sitä, ettei aseita ajaudu väärin käsiin ja laittomille markkinoille. Seurannasta tulee raportoida eduskunnalle ensi vaalikauden aikana.”

**12.27 Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Me teimme pykäläesityksen tähän asiaan liittyen ja koitimme pyrkiä siihen, että rauhan aikana niitten aseitten määrää, mitä asekaapeissa säilytetään, nimenomaan näitten kertausharjoituksiin tarkoitettujen erittäin vaarallisten aseitten määrää, voitaisiin rajoittaa vähäsen, ja tavoitteena olisi, että se määrä, mikä harjoitteluun tarvitaan, olisi sodanaikainen määrä. Tästä asiasta myös Poliisihallitus esitti huolensa, siitä, että mitä enemmän meillä on asekaapeissa näitä vaarallisia aseita, sitä suuremmalla syyllä rikolliset ottavat niitä haltuun, ja näin niistä tulee näitä laittomia aseita, mitkä ovat vielä vaarallisempia, kun ne ovat semmoisten ihmisten käytössä, jotka ovat arvaamattomia.

Minun mielestäni tämä edustaja Mikkosen tekemä lausumaehdotus on erittäin hyvä ja se tukee meidän esitystämme, ja siksi minä kannatan tätä tehtyä lausumaehdotusta.

**12.29 Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Mikkonen tuossa jo hyvin kuvasikin sitä, mihin nämä lainmuutokset pohjautuvat eli siihen EU:n asedirektiiviin. Mielestäni ministeriö ja valiokunnat ovat tehneet hyvää työtä, jotta saimme reserviläispoikkeuksen ja saimme muutoinkin tämän lain muutokset vastaamaan Suomen olosuhteita. Muun muassa puolustuksemme yksi vahva pilari on yleinen asevelvollisuus, ja sitä kautta on tärkeää esimerkiksi, että reserviläiset myös harrastavat ampuma-aseurheilua.

Se on tärkeää, että aseet eivät saa joutua väärin käsiin, ja sitten taas se, että jos ne ovat olleetkin sinänsä ihan oikeissa käsissä mutta sen ihmisen elämässä sitten se mielenterveys tai muut olosuhteet muuttuvat, niin ne on tärkeää saada pois. Olen kyllä hyvin pöyristynyt siitä, kun näin pätjän siitä, kuinka nainen makaa maassa, selkään ammuttuna, tuolla Uudessa-Seelannissa, huutaa ”help me, help me”, ’auttakaa minua, auttakaa minua’ ja äärioikeistolainen terroristi ampuu hänet kylmästi siihen maahan. Aseet eivät saa joutua väärin käsiin.

**12.30 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vetää kyllä hiljaiseksi se, mitä nämä viime päivien uutiset ovat olleet. Itse olen kyllä sitä mieltä, että reserviläisillä pitää olla sodanajan tarpeisiin asekaapissa se, mitä kuuluu ollakin, jos sotaan joudutaan. Mutta

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

tämä mahdollisuus rajoittamattomasti olla vaarallisia ampuma-aseita kyllä johtaa siihen, että meillä on mahdollisuus rikollisuuden kautta, terrorismin kautta mahdollistaa se, että vaarallisia ampuma-aseita saavat ne, joilla ei mielenterveys ole kunnossa tai joilla on joku muu tarkoitus järkyttää yhteiskuntaa tai omista lähtökohdistaan tehdä jotakin tuhoisaa yhteiskunnassa. Sille pitää saada joku raja.

Olen siinä mielessä edustajien Semi ja Mikkonen kanssa samaa mieltä, että kyllä meillä pitää olla hallinnassa se, kuinka paljon on, kuinka monta on. Jos sillä on oma tarkoituksensa maanpuolustuksen kannalta, olen sen kyllä hyväksymässä, mutta siihen, että asekaapissa on enemmän kuin siihen on tarvetta, suhtaudun kyllä erittäin negatiivisesti, sillä nämä tiedot yleensä kyllä sitten vuotavat niille rikollisjärjestöille taikka niille tahoille, jotka haluavat järkyttää yhteiskunnan rauhaa, ja kohteena ovat ne aseiden omistajat, joilta voidaan saada näitä välineitä, joilla voidaan järkyttää yhteiskunnan rauhaa.

**12.32 Reijo Hongisto sin:** Arvoisa puhemies! On ollut mielenkiintoista keskustelua, joka pohjaa tietenkin siihen, että kaikilla keskustelijoilla on tavoitteena parantaa yhteiskunnan turvallisuuden tilaa. Se on erinomaisen hyvä, kannatettava asia. Itse pohdiskelen asiaa siltä kannalta, että kun poliisi myöntää ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitoluvan, se tehdään aina tarkan harkinnan jälkeen. Jokainen luvanhakija joutuu perustelevaan, miksi haluaa ampuma-aseen hankkia, ja pitää olla käyttötarkoitus — sellaisia niin sanottuja ylimääräisiä ampuma-aseita ei asekaapeissa kovinkaan paljoa ole.

Kun yhteiskunnan turvallisuutta parannetaan, niin minä henkilökohtaisesti ajattelen niin, että perimmäinen lähtökohta voi olla tämä: jos on henkilö, joka haluaa tieteen tahtoon vahingoittaa toista, niin ajattelen, olematta millään tavalla terveyden alan ammattilainen, että tämän henkilön henkisessä terveydentilassa on tapahtunut jokin muutos, ja jos näin on, niin lähtisin parantamaan turvallisuutta lisäämällä tällaisia mielenterveyspalveluja, estämällä henkilöiden syrjäytymistä, estämällä sellaisia ajatuksia, että henkilön pitää tuntea vihaa yhteiskuntaa kohtaan ja sitten mahdollisesti purkaa tämä viha, kanavoida tämä viha käyttämällä ampuma-aseita viattomia ihmisiä vastaan. Turvallisuus minun mielestäni paranee nimenomaan henkistä palvelua parantamalla, mielenterveyspalveluja parantamalla.

Ja sitten myöskin toinen mielestäni varsin suuri ongelma on, että tällä hetkellä puhutaan luvallisista ampuma-aseista, mutta olisi syytä kyllä kääntää fokusta myöskin luvattomiin ampuma-aseisiin. Meille uitetaan Keski-Euroopasta sarja-automaattiasetta jatkuvasti, ja kun meillä tämä rajavalvonta on perin olematonta, etten sanoisi kehnoa — meillä ei ole resursseja riittävästi tuolla rajalla valvoa, mitä tavaraa Suomeen tulee — niin pimeillä markkinoilla liikkuu todella tulivoimaisia, vaarallisia sotilasaseita, ja minun käsitykseni mukaan meidän olisi syytä parantaa turvallisuutta nimenomaan sillä, että alamme valvomaan nykyistä tehokkaammin, mitä Suomeen tuodaan. Kuka tuo Suomeen ampuma-aseita ja mitä tarkoitusta varten? Väitän, että turvallisuus paranisi huomattavasti, jos me saisimme tuolta rajoilta nämä luvattomat ampuma-aseet, sotilasaseet pois. Meillä on oman maan ampuma-aselainsäädäntö kiristetty jo, voisi sanoa, lähes tappiin, niin että me emme enää turvallisuutta voi parantaa omaa lainsäädäntöämme kiristämällä.

Nyt täytyy lähteä hakemaan niitä turvallisuusaspekteja muualta, ja minä lähtisin hakemaan niitä nimenomaan tiukemmasta rajavalvonnasta ja lisäämällä mielenterveystyötä, ettei kenenkään tarvitsisi suhtautua lähimmäiseen sillä tavalla, että haluaa vahingoittaa lähimmäistään ampuma-aseella taikka jollakin muulla. — Kiitoksia.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

**12.35 Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hongisto poliisitaustaisena kansanedustajana piti hyvän ja asiantuntevan puheenvuoron niistä keinoista, mitä tällaisen lainsäädännön lisäksi tarvitaan, jotta ei tosiaan väärin ihmisten käsiin päädy sellaisia aseita, millä he haluavat tehdä sellaisia tekoja, joita kukaan meistä ei halua tässä maassa tapahtuvan.

Täytyy sanoa tästä asedirektiivistä, kun sitä lähdettiin neuvottelemaan silloin 2016, että olen kyllä siihen tyytyväinen, miten suuri valiokunta tätä asiaa hoiti, miten meidän ministerimme asiaa hoitivat neuvotteluissa EU:n päässä, miten meidän virkamiehemme toimivat. Että kyllä me saimme sellaisen lopulta yksimielisen päätöksen suuressa valiokunnassa Suomen kansallista etua puolustavasta kannasta, joka lopulta meni aika pitkälti myös EU:n kanssa neuvotteluissa läpi. Eli EU-komission alkuperäinen esitys asedirektiivistä olisi käytännössä lopettanut Suomessa nykymuotoisen maanpuolustuskäyvyn ylläpitoon liittyvän reserviläistoiminnan. Tämä oli se lähtökohta, mikä meidän täytyi saada näiden meidän EU-kumppaneidemme päähän, suoraan sanottuna, se, että meillä on oma maanpuolustusratkaisu, jota ei muissa maissa samalla tavalla ole ja joka pitää tässä direktiivissä huomioida, ja lopulta se myös saatiin läpi. Jos tämä olisi mennyt sillä alkuperäisellä ajatuksella, niin minun mielestäni se olisi ollut itse asiassa EU:n perussopimuksen vastainen siinä mielessä, että se olisi merkittäväällä tavalla vaikuttanut meidän kansalliseen puolustusratkaisuumme. Onneksi tästä yhteisymmärrys löytyi.

Haluankin kiittää eri tahoja, jotka tässä mukana olivat, myös salista poistuvaa hallintovaliokunnan puheenjohtaja Eerolaa, siitä työstä, mitä hallintovaliokunta teki. Erityisesti hallitusryhmistä, entisistä sellaisista, haluan kiittää Mikko Savolaa ja Jukka Kopraa, jotka tekivät meidän sinisten edustajan, puolustusministeri Jussi Niinistön, lisäksi paljon työtä sen hyväksi, että nimenomaan tämä keskeisin kysymys asedirektiivin osalta saatiin kuntoon eli tämä meidän kansallinen puolustusratkaisu. Siihen voimme olla tyytyväisiä. [Toimi Kankaanniemen välihuuto] Sitten, mitä tulee kansalliseen aselainsäädäntöön, niin siitä varmasti meillä on erilaisia näkemyksiä. — Täällä edustaja Kankaanniemi viittaa myös suomalaisiin europarlamentaarikkoihin. Kiitän myös heitä tekemästään työstä.

Tässä oli hyvin laaja kansallinen yksituumaisuus, ja siitä olen hyvin tyytyväinen.

**12.37 Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Elolle ja edustaja Hongistolle oikein hyvistä puheenvuoroista. Olen huomannut — no, varmaan voi olla, että vaalitkin siihen vaikuttavat — että ihmiset ovat aika hiljaisia kuitenkin puhumaan tästä, mihin tämä kaikki pohjautuu, siihen EU:n asedirektiiviinkin, että mitkä siinä ovat olleet niitä huolenaiheita.

Näihin aseisiin liittyy kyllä hyvin paljon se, kun puhutaan siitä, etteivät ne mene väärin käsiin. Joskus ne kädet voivat tosiaan muuttua niin, että ihminen radikalisoituu niin, että se ase tulee sellaiseksi, minkä kanssa halutaan tehdä tuhoa. Senpä tähden minä sanon sen, että ei pidä ollenkaan vähätellä vihapuhetta. Se ei tavalliseen tolkun ihmiseen vaikuta millään lailla, mutta meillä vain on ihmisiä, jotka häiriintyneenä tekevät sitten julmiakin tekoja. Sen takia minä toivoisin, että se otetaan vakavasti.

On paljon arvosteltu poliisia nettipoliisitoiminnasta, että he vain tutkivat joitain vihapuheita, vaikka tosiasiallisesti me tiedämme, että esimerkiksi Oulun seksuaalirikosten tapaiset rikokset ovat nimenomaan netissä tapahtuvaa rikollisuutta. Siinä nettipoliisilla on äärimmäisen tärkeä rooli ennalta ehkäistä niitä niin kantasuomalaisilla, jotka tekevät määräl-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

lisesti eniten seksuaalirikoksia, kuin ulkomaalaisilla, jotka taas suhteellisesti eniten syylistyvät ko. rikoksiin.

Mutta, palatakseni takaisin aseella tehtäviin rikoksiin, haluaisin vielä kerran korostaa sitä, että vihapuhetta ei pidä väheksyä ollenkaan — ottaen huomioon ja muistaen tapahtumat Uudessa-Seelannissa.

**12.39 Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Komissio antoi esityksensä Pariisin terrori-iskujen jälkitunnelmissa syksyllä 2015. Komissio perusteli esitystään yleisellä järjestyksellä ja viittasi tuoreisiin terrori-iskuihin. Terrori-iskuissa on kuitenkin käytetty EU-alueelle salakuljetettuja, laittomia aseita, joihin lainsäädäntö ei vaikuta. Sillä, että me lähdemme laillisia aseita kiristämään, ei ainakaan niihin terrori-iskuihin, mitä nyt EU:ssa on tapahtunut, ole suoranaista vaikutusta, eli jos me oikeasti haluamme vaikuttaa laittomiin aseisiin, niin se tarkoittaa rajakontrollia. Jostain syystä EU on allerginen rajakontrollille, kun halutaan pitää yllä semmoista illuusiota avoimesta yhteiskunnasta, mutta yhteiskunta voi olla avoin silloin, kun valtion rajat ovat hyvin valvotut. Sen jälkeen siellä sisällä on turvallista ja avoimuus toimii.

Myös haluan kiittää europarlamentaarikko Jussi Halla-ahoa, joka teki kovasti töitä tämän asedirektiivin kanssa. Hallituksen esitys on myös sitä kautta vähän parempi kuin se olisi alun perin ollut. Vieläkään se ei ole riittävä, ja siksi kannatan hallintovaliokunnan puheenjohtaja Eerolan esitystä.

Haluan tässä lopussa vielä kiittää edustaja Hongistoa. Hän on aivan oikeilla jäljillä. Se, mihin me tarvitsemme rajakontrollin lisäksi panostuksia, on mielenterveys, mielenterveyden apuun, että ihminen saa apua silloin, kun hän sitä tarvitsee. Näin se hyvinvointi lisääntyy ja turvallisuus lisääntyy.

Toivottavasti nyt sitten hyvin moni asettuu tämän perussuomalaisten esityksen taakse, koska se on paras Suomelle.

**12.42 Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hongisto kiinnitti ihan oikeaan asiaan huomiota, siihen, mitä aseita tulee meille rajan yli ja kuinka paljon niitä tulee, ja se on resurssikysymys, mitenkä rajavartiolaitos pystyy siihen vastaamaan ja hoitamaan näitä asioita.

Tämä lakiesitys, mikä nyt tässä meillä on menossa, kuitenkin tavallaan laillistaa meillä Suomessa olevien vaarallisten aseitten määrän sijoittamisen asekaappeihin, ja se mahdollisuus, mihin Poliisihallitus kiinnitti huomiota, on se, että niitä varastetaan sieltä, ja mitä enempi on mahdollisuuksia, sen vaikeampi on niitä kontrolloida, kun poliisinkin resurssit ovat rajallisia, ja sen suurempi on mahdollisuus, että niitä laillisia aseita joutuu laittomiin käsiin, ja sen jälkeen ne ovat laittomia aseita, ja ne ovat vielä erittäin vaarallisia laittomia aseita. Siksi me koemme, että turvallisuuden kannalta olisi ollut parempi, että olisi pysytty siinä alkuperäisessä esityksessä eli siinä, että se aseiden määrä — ja mitä pystytään reserviläisiä sijoittamaan — on se sodanajan tarpeellinen määrä eikä kasvatettaisi tätä näin isoksi.

**12.43 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy kyllä sanoa, että tämä probleema on täällä niin kuin sisällä — se, miten meillä rikolliset voivat saada laillisia aseita laittomaan käyttöön. Sitä on tapahtunut vuosikymmenet ja tapahtuu jatkossakin, ja jos

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

meidän laillisten aseitten määrä kasvaa, niin se tarkoittaa sitä, että rikollisilla on mahdollisuus saada laittomia aseita omaan käyttöönsä.

En minä ole ihan vakuuttunut siitä, voidaanko näitä kahta rinnastaa siihen asiaan, että jos meillä on terroristisessa tarkoituksessa olevia ihmisiä tässä maassa, niin tuovatko he raja-valvonnan yli tulevia aseita omiin tarkoituksiinsa vai hankkivatko he aseet täältä meiltä, meidän omista asekaapeista. Siinä mielessä se, mitä edustaja Semi tuossa juuri sanoi, että maanpuolustuksen, reserviläistoiminnan ja metsästämissä kannalta on tärkeitä, että tarvittavat aseet olisivat rekisteröityjä ja niitä olisi sen verran kuin niitä tarvitaan. Me emme varmasti pysty rajoja sillä tavoin sulkemaan, etteikö sitten, jos tulee vaikka joku Isis tänne, joka haluaa tuoda tulivoimaisia aseita tähän maahan salakuljettamalla... Ne ovat kaksi eri asiaa.

Nyt on kysymys siitä, mitenkä meillä kansallisesti pyritään ehkäisemään se mahdollisuus, että meillä laittomiin käsiin pystyy pääymään tulivoimaisia aseita. Tästä minun mielestäni on nyt kysymys, ja siinä mielessä olen samaa mieltä tuon Poliisihallinnon tulkinnan kanssa, ja komppaan kyllä edustaja Ruohoa siinä mielessä, että kyllä meillä pitää olla säänneltyä ja valvottua kaiken kaikkiaan tämä. Ja yhdyn kyllä edustaja Hongiston näkemykseen, että meillä pitää olla mielenterveyspalveluita, mutta ensisijaista on se, että mielenterveyspalveluita pitää turvata, ei niin, että meillä olisi mahdollisuus, että ne, jotka eivät niitä saa, voivat saada aseita vapaasti. Se on se meidän pieni näkemyseromme. Olen edustaja Hongiston kanssa samaa mieltä siitä, että meidän näihin pitää keskittyä ehdottomasti.

**12.46 Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Kun täällä mainittiin Pariisin terrori-iskuis-ta, niin nehan osoittivat myös sen, että turvapaikanhakujärjestelmää voivat käyttää hyväkseen terroristit. Kokoomushan on ajanut, meidän sisäministerimme johdolla jo aloittanut sitä työtä, että pyritään siihen, että turvapaikanhakujärjestelmää muutettaisiin siten, että turvapaikkaa haettaisiin EU:n ulkopuolelta.

Haluaisin muistuttaa, että tämä norjalainen terroristi Breivik oli viitannut halla-aholais-ten Nuivaan manifestiin niissä omissa missä lie, kenties perusteluissaan teolleen. Että ei mietitä, ei muistella — terroristit, olivat ne sitten äärioikeistolaisia tai jonkun sortin funda-mentalisteja, islamisteja, ovat yhtä kaikki aivan järkyttäviä rikollisia.

Tulli ja Raja tekevät äärimmäisen hyvää työtä, ja ne käyttävät nykyteknologiaa hyväkseen. Mietin tuossa edustaja Huhtasaaren puhetta, kun hän näkee, että rajat ovat auki, mut-ta käytännön työssä on äärimmäisen vaikeata täysin sulkeakaan mitään rajoja. Vuonna 2006 oli Israelin ja Libanonin välillä sota ja israelilaiset väittivät, että aseita tulee Syyrian rajan kautta ja tämmöistä. Me kävimme tutkimassa kaikki laittomat ja lailliset maahantu-loreitit, ja jos siellä aseita, laittomia aseita, haluaa maahantuoda, niin se kyllä onnistuu. Jos ajatellaan, että pelkästään merisatamissakin on tuhansia kontteja jossain rahtilaivassa, ja vaikka sielläkin oli sillä hetkellä 7 000 sotilasta pitkin rajaa, niin aina siellä pystyy jol-lain... Huumeita kuljetetaan muulien selässä ja kaikkea.

Minä toivoisin, että siinä keskustelussa ajatellaan niitä konkreettisia olosuhteita, ja niin kuin jokainen meistä tietää, varsinkin pienelle vientivetoiselle Suomelle rajojen kokonaan sulkeminen on jopa täysin elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle haitallista.

**12.48 Reijo Hongisto sin:** Arvoisa puhemies! Jatkan siitä, mihin edustaja Ruoho lopetti, rajavalvonnasta, rajojen sulkemisesta.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

On totta, että Tullin ja Rajavartiolaitoksen henkilökunta tekevät äärimmäisen hyvää työtä, äärimmäisen kovaa tulosta niillä resursseilla, jotka näille virkamiehille on annettu. Esitänkin sitä, että seuraavalla kaudella, kun pohdiskellaan sisäiseen turvallisuuteen ja rajavalvontaan kohdistuvia määrärahoja, huomioitaisiin myöskin nämä niukat resurssit ja pyrittäisiin niitä lisäämään. Ampuma-aseet eivät varmastikaan ole ainoita, mitä uitetaan Suomen rajan yli, sieltä tulee huumausaineita ja muita. Tuskin tarkoitus kenelläkään on tehdä Suomesta mitään niin sanottua termospulloa, että tämä olisi täysin eristetty muusta maailmasta, se ei ole kenenkään etujen mukaista, mutta tärkeää on, että me kuitenkin kohdentaisimme rajavalvontaan sellaiset resurssit, että voitaisiin realistisesti ajatella, että kyetään nykyistä paremmin ja nykyistä tehokkaammin valvomaan niitä tavaroita, mitä Suomeen tuodaan, ja myöskin sitä, mitä Suomesta viedään pois.

Arvostan edustaja Myllykosken ammattitaidon erittäin korkealle, ja tuossa vain kiinnitin huomiota, kun edustaja Myllykoski omassa puheenvuorossaan totesi, että — mikäli ymmärsin oikein — hänen mielestään on kaksi eri asiaa, käytetäänkö ampuma-asetta terroristisessa tarkoituksessa vai löytyykö se suomalaisesta asekaapista, ja näin äkkipäätään ajatellen näin se saattaa olla. Minä itse kuitenkin lähestyn vähän toisesta tulokulmasta tätä ja ajattelen tätä uhrin kannalta, sen henkilön kannalta, joka joutuu ampuma-aseen piipun eteen, siis aseeseen väärälle puolelle: minä näen, että siinä ei varmastikaan ole merkitystä sillä, onko se ase tullut Suomeen rajan yli vai onko se Suomesta jostakin asekaapista anastettu — se tekoväline on aivan yhtä vaarallinen tälle uhrille. Ja jos uhri saa ampuma-aseesta vamman, niin se on aivan sama, tuleeko se sitten salakuljetetusta aseesta vai onko se ase anastettu Suomesta.

Edustaja Semi totesi tuossa omassa puheenvuorossaan, että mitä vähemmän ampuma-aseita on asekaapissa, sitä pienempi on se riski, että niitä joutuu rikollisten käsiin, ja kyllähän tämä on aivan päivänselvä asia — jos puhutaan tilastollisesta tosiasiasta, niin näinhän se on. Mutta edelleen totean vain sen, että Suomessa aselainsäädäntö on jo nyt erittäin tiukkaa ja ampuma-aseiden säilyttäminen ja varastointi on säädetty todella tarkasti. Nyt on tietenkin sitten aseenomistajien asia, kuinka ampuma-aseita varastoidaan ja säilytetään. Ja muistan, että kun joskus tässä, kun edellisellä kerralla asiaa käsiteltiin, todettiin, että poliisin pitäisi näitä valvoa enempi, niin sanoin silloin, että poliisin resurssit eivät riitä siihen, että tehdään kotietsintöjä kotiin ja tarkastetaan ampuma-aseita. Ne tarkastukset tehdään muiden kotikeikkojen yhteydessä.

**12.52 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! On pakko sanoa, edustaja Hongisto, että olemme täsmälleen samaa mieltä. Emme voi olla siitä eri mieltä, että se, joka joutuu ampuma-aseuhriksi, ei ole yhtään erilaisessa asemassa riippuen siitä, mistä se ase on, onko se tuotu rajan takaa, onko se varastettu tai jopa omalla aseluvalla käytetty tuliase.

**12.52 Reijo Hongisto sin:** Arvoisa puhemies! Kun nimi mainittiin, niin totean tässä, että kun edustaja Myllykoski totesi, että on minun kanssani samaa mieltä, niin meillä on erittäin vähän asioita, joista me olemme Myllykosken kanssa eri mieltä. Muun muassa tämä todistaa sen, että jälleen kerran me löysimme toisemme. Kiitoksia, edustaja Myllykoski.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

### 5. Lakialoite laiksi kansanedustajain eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lakialoite LA 84/2018 vp  
Kansalaisaloite KAA 1/2018 vp  
Lakialoite LA 18/2016 vp  
Valiokunnan mietintö StVM 36/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, lakialoitteeseen LA 84/2018 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 18/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä ja kansalaisaloitteeseen KAA 1/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

### 6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2018 vp  
Valiokunnan mietintö StVM 39/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 69/2018 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

### 7. Terveystenhuoltolain 50 § 3 mom. on muutettava

Kansalaisaloite KAA 3/2017 vp  
Valiokunnan mietintö StVM 41/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Eduskunta on ensimmäisessä käsittelyssä yhtynyt sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Nyt päätetään eduskunnan lausumasta.

#### *Keskustelu*

12.54 **Ben Zyskowitz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä asiassahan on kyse Vaasan sairaalasta, mutta kun tällä on tietty yhteys laajemmin myös sosiaali- ja terveyspalveluihin ja niiden uudistamiseen, niin arvelin, että puhemies sallii tässä yhteydessä myös pienen sote-puheenvuoron.

Olen tässä salissa lukemattomia kertoja puhunut sen uudistuksen puolesta, jota Sipilän hallitus ajoi. Perusteluna oli tietysti se, että näin kokoomus oli hallitusohjelmassa sopinut

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

pohjaksi ja vielä sitten muun muassa loppusyksystä 2015 yhdessä keskustan kanssa ja perussuomalaisen kanssa täsmentänyt tätä uudistusta. Kun tämä Sipilän hallituksen sote-uudistus ajoi seinään, niin yhteisymmärrys tästä, mikä oli sovittu, purkaantui ja me kokoomuksessa siirryimme alkuperäisempiin ajatuksiimme.

Eli lähdemme siitä, ettei tarvita suurta, valtavaa järjestelmänmuutosta, ja on nähty, että eduskunnassa sellaista hevin ei saada edes läpi. Katsomme, että nykyisen kuntajärjestelmän ja kuntayhtymien pohjalta tulisi sote-palveluita uudistaa keskittyen ennen kaikkea niihin kipupisteisiin, jotka yhdessä tunnistetaan, kuten hoitopääsy, toimimattomat hoito-ohjelmat, riittämätön ennalta ehkäisevä työ lastensuojelussa, vanhustenhoivan ongelmat ja niin edelleen. Uskomme, että kunnat ja kuntayhtymät pyrkivät parhaalla mahdollisella tavalla turvaamaan omien asukkaidensa palvelut, ja uskomme, että sopivilla kannusteilla ja sopivalla tavalla yhteistyöhön kannustaen, tältä pohjalta, päästäisiin eteenpäin. Jo nyt on syntynyt useissa maakunnissa esimerkiksi maakuntien kokoisia kuntayhtymiä, joissa on saman kuntayhtymän piirissä sekä erikoissairaanhoito, perusterveydenhuolto että sosiaali-toimi. Edelleen lähdemme siitä, että eri osissa maata tarvitaan erilaisia ratkaisuja.

Pitää sanoa, että lähdemme selvästi siitä, että emme, siis kokoomuksessa, halua mitään uutta hallintoa valtion ja kuntien väliin, emme halua uusia poliittikkotoimielimiä, emme halua uusia virkamiehiä, emme halua uusia vaaleja ja ennen kaikkea emme halua uusia veroja. Sen ymmärrän, että demarit haluavat uusia veroja, mutta en mitenkään ymmärrä, miten demarit ovat nyt lähteneet tämmöistä uutta maakuntahallintoa tähän maahan pystyttämään, vaikkakin kutsuvat sitä sote-kunnaksi ja keskittäisivät sinne pelkän soten. Kaikki muu, mitä edellä kuvasin, olisi tulossa. Tätä oli tarkoitus kysyä puheenjohtaja Rinteeltä, mutta hän on valitettavasti jo poistunut salista.

**12.57 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Oli tietysti ikävää, että Vaasan osalta äänestys meni niin kuin meni, mutta se asia on nyt loppuun käsitelty. Tässä yhteydessä — kun edustaja Zyskowiec avasi tämän sote-keskustelun — siihen on syytä muutama ajatus todeta. Ensinnäkin syy, miksi näin kävi tämän maakunta-sote-uudistuksen osalta, löytyy kyllä sieltä marraskuun alusta 2015, kun siellä Valtioneuvoston linnassa pohdimme sitä, miten tätä asiaa viedään eteenpäin, ja kokoomus vaati laajan valinnanvapauden toteuttamista yhdessä tämän keskustan vaatiman kohtuuttoman laajan maakuntahallintouudistuksen kanssa, eli rinnakkain koko paketti. Se ajoi silloin sellaisille urille, joista ei ollut mahdollisuutta selvittää kunnialla, ja se sitten moneen kertaan perustuslakivaliokunnassa tyrmääntyikin, ja lopputulos on se, mikä nyt on.

Jos olisi edetty alkuperäisen Sipilän hallituksen ohjelman mukaisesti, kolmen portaan mallilla, niin meillä olisi maakunnat ja meillä olisi tämä uudistus pitkällä menossa. Rahoituskuviot olisivat jo melko varmasti hoidettuina ja toteutus pitkällä, ja valinnanvapautta-kin olisi saatu jonkin verran lisää tutkimusten, selvitysten ja kokeilujen pohjalta, mahdollisesti, tai ainakin sitä olisi saatavissa. Mutta näin ei käynyt, ja vastuu siitä on tietysti hallituksella, joka teki itse nämä virheet hylätessään ohjelmansa.

Miten tästä eteenpäin? Mielestäni on kaksi vaihtoehtoa:

Voidaan rakentaa esimerkiksi 18 alueen pohjalta alue-sote, ei oteta siihen kaiken maailman muita tehtäviä vaan tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon ja ennen kaikkea perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kokoaminen yhteen alueittain, ja näin turvataan integraatio, turvataan palvelut ja vielä mahdollistetaan säästöjen aikaansaaminen tai siis kustannuskehityksen aleneminen. Tähän malliin, jos tehdään alue-sote tällä lailla, on mahdol-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

lista myös järjestää vaalit ja rahoitus, siis irti kunnista, ja toisaalta sitten vaalien lisäksi olisi myös tämä aluevero, jolla voitaisiin sitten panna vastuu rahoituksesta samoille, jotka päättävät palveluista.

Toinen vaihtoehto on tietysti edetä tällä vapaaehtoisella kuntayhtymämallilla ja näin rakentaa sitten järjestelmä uusiksi, koota nämä. Tavoitteet toteutuvat pitkälti, mutta ongelmaksi jää se, että tämä jää kuntien taloudelliselle vastuulle, ja kuntien kantokyky ei sitä nykyisellään kestä.

**13.00 Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Sote on kuin hieman liikaa miestä väkevämpää nauttinut setä, joka rähjää jokaisissa juhlissa ja jonka kaikki tuntee. Tähän tilanteeseen sote on poliittisesti joutunut, että 15 vuotta on tätä väännetty ja vielääkään ei valmista ole tullut. Sinänsä kiitän edustaja Zyskoviczia rehellisyydestä, hän kertoi, mikä on ollut neuvottelutilanne, mikä on ollut heidän puolueensa linja ja mikä se linja on nyt. Tosin täytyy samaan hengenvetoon sanoa, että Zyskowiczin puheenvuoro todistaa sen, että se kompromissiesitys, mitä hallitus yhdessä edisti ja eduskunnassa vei eteen päin, ei ollut mikään kokoomuksen malli, kuten tästä saimme kuulla, vaikka demareista joskus muutakin on väitetty.

Se, mitä nyt pitäisi tehdä kaikkein tärkeimpänä, on oppia siitä, mitä tässä 15 vuoden aikana on tehty. Kyllä minun käsitykseni pari vuotta perustuslakivaliokunnassakin istuneena on, että aika ahdas on se tulkinta, mistä mikään sote-malli voi läpi mennä. Se on kaikkein keskeisintä, että malli olisi sellainen, joka voidaan lopulta myös oikeasti maaliin viedä, eli se tarvitsee kaikkien puolueiden sitoutumista, ja on huomattava tämä kaikki aikaisempi valmistelu ja otettava se huomioon. Toisaalta toimivia terveyspalveluita, kuten neuvoloita ja erikoissairaanhoidoa, ei ole syytä lähteä kauheasti rikkomaan, sekin on tässä opittu.

Olen edustaja Zyskowiczin kanssa eri mieltä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä: sen olisi syytä olla kuntia suuremmilla alueilla, joissa valtaa käyttävät nimenomaan vaaleilla valitut päättäjät. Mitä tulee sitten tähän valinnanvapauteen, niin yksityiset toimijat terveys- ja sosiaalipalvelussa ovat tarpeellinen osa kyllä, mutta nimenomaan julkinen isäntänä, yksityinen renkinä — maltillista valinnanvapauden lisäämistä esimerkiksi palvelusetelien käytön lisäämisellä ja henkilökohtaisella budjetoinnilla. Sote-alueiden verotusoikeuskin olisi selvitettävä, sitä harkittava, mutta niin, että kokonaisveroaste ei sen takia nousisi.

Espoolaisena kansanedustajana ja kaupunginvaltuutettuna tietysti merkittävä kysymys on Uudenmaan, Helsingin asema. Kyllä tässä olisi harkittava erillisratkaisua näin väkirikkaan alueen osalta, se on aivan selvää, mutta edelleen korostan sitä, että tämä perustuslain tulkinta on sen verran ahdas, että mikä tahansa malli esitetään, niin kyllä minun ensimmäinen kysymykseni kansalaisenakin olisi se, että jos 15 vuoteen ei ole tällaista saatu tehtyä, niin mikä uskottavuus on nyt millään puolueella — kaikki eduskuntapuolueet ovat tässä olleet mukana — esittää, että kyllä nyt tämä malli on se, joka varmasti menee läpi. Me tarvitsemme sitä parlamentaarista yhteistyötä nyt, ja siksi olen harmissani siitä, että vaikka tällaista esitettiin, että jo ennen vaaleja istutettaisiin alas ja katsottaisiin näitä suuria linjoja, niin esimerkiksi sosiaalidemokraattien Sanna Marin tämän tyrmäsi. Ihmettelen, miksi.

**13.03 Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kankaanniemi asiallisesti kuvaili edessä olevia vaihtoehtoja ja haasteita. Minun mielestäni yksi merkittävä oppi tä-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

män vaalikauden ja myös viime vaalikauden sote-uudistusyrityksistä on se, että nykyisillä perustuslain tiukoilla tulkinnoilla — jotka siis minun mielestäni ovat liian tiukkoja, perustuslakivaliokunta ja sen asiantuntijat viime kädessä tietysti nämä raamit asettavat — on erittäin vaikeata saada isoa järjestelmämuutosta läpi.

Esimerkiksi kun tässä edustaja Kankaanniemi totesi, että saataisiin rahoitus irti kunnista — se tulisi ilmeisesti valtion kautta — saataisiin maakuntavaalit, tulisi maakuntaverot, niin kyllä kysyn, onnistuisiko tulevaan hallitus näillä elementeillä tekemään sellaisen, kuitenkin tämän maan historian suurimman hallintoremontin — jota se merkitsisi — joka perustuslakivaliokunnassa tulkittaisiin perustuslain mukaiseksi. Nämä perustuslain tulkinnat ovat mielestäni menneet aivan liian tiukoiksi. Pitää muistaa, että kyse on nimenomaan tulkinnasta, eihän perustuslaki itsessään tietysti sano mitään, ei sanaakaan maakunnista, ei sanaakaan maakuntien rahoituksesta, ei sanaakaan asiakassuunnitelmista ja niin edelleen, näistä asioita, joihin kaadettiin useampi perustuslakivaliokunnassa esillä ollut sote- ja maakuntauudistusmalli.

Jälkimmäisessä mallissa, minkä edustaja Kankaanniemi toi esiin, siinä, että lähdetäisiin nykypohjalta kehittämään, hän näki sen ison ongelman, että kunnilla ei ole rahaa. Tämähän on totta, ja itse ajattelisin, että se taloudellinen ongelma, joka kunnilla on sote-palvelujen järjestämisessä, olisi juuri ajamassa kuntia läheisempään yhteistyöhön, kuntayhtymiin muiden kuntien kanssa. Rehellisesti pitää sanoa, että eihän sekään malli, mitä me Sipilän hallituksen tukena ajoimme, olisi tuonut uutta rahaa tähän kokonaisuuteen, päinvastoin, tavoitteenahan oli ja on edelleenkin se, että kustannusten kasvua pystytään hillitsemään. Edustaja Elo mielestäni hyvin toi esiin sen valinnanvapausajattelun, joka tällä hetkellä on keskiössä.

Kun demareista kukaan ei ole paikalla ja vihreistä heidän sote-asiantuntijansa, edustaja Alanko-Kahiluoto, on paikalla, niin on pakko kysyä vihreiltä, missä vaiheessa te olette innostuneet tästä maakuntahallinnosta. Te olette julkistaneet omia oppejanne, joiden mukaan maakuntahallinto pitää saada: uutta hallintoa, uusia poliittikkotoimielimiä, uusia vaaleja, uusia veroja. Milloinkas vihreät ovat näistä innostuneet?

**13.06 Reijo Hongisto sin:** Arvoisa rouva puhemies! Kun tätä kansalaisaloitetta käsiteltiin eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, valiokunnassa oli alansa ammattilainen, vaasalaissyntyinen tohtori Pekka Puska. Minä ainakin arvostan edustaja, tohtori Puskan lääketieteellisen asiantuntemuksen todella korkealle. Saamani tiedon mukaan nimenomaan edustaja, tohtori Puska oli valiokunnassa vaikuttanut hyvin voimakkaasti siihen, että valiokunnassa päädyttiin jättämään ponsi. Pöytäkirjaan on kirjoitettu: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkastelee vielä Vaasan keskussairaalan asemaa laajan päivystyksen sairaalana osana sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuutta.”

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Minä kyllä ymmärrän tämän asian niin, että ponsi velvoittaa seuraavaa hallitusta, ja kun asiaa perjantaina käsiteltiin, niin ainakin minulle, ja uskon, että Vaasan vaalipiirin kansanedustajille ja erityisesti rannikon ihmisille, tämä on valtavan iso asia. Tällä asialla on valtava merkitys, ja hämmästelinkin sitä, että se tuotiin eduskuntaan äänestykseen tilanteessa, jossa meillä ei ole edes niin sanottua varsinaista hallitusta vaan on toimitusministeristö, ja kun asiaa käsitellään, niin minun ymmärrykseni mukaan ei tähän riitä pelkästään tämän kansalaisaloitteen hyväksyminen tai hylkääminen, vaan siihen liittyy muutamia lakeja. Ja minun käsitykseni mukaan olisi huomattavasti parempi, että kun näitä lakeja valiokunnissa pohdiskellaan ja mietitään, tulevatko ne voi-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

maan vai eivätkö ne tule, niin vasta siinä vaiheessa sitten, kun myöskin nämä lait on saatu lausunnolle ja mietinnölle tuolla valiokunnissa, asia olisi päätettäväksi valmis ja kypsä.

Näin ollen mielestäni tämä ponsi on erinomainen, koska tämä velvoittaa seuraavaa hallitusta ottamaan tämän asian esille tilanteessa, jossa meillä on todellakin maassa istuva hallitus, joka kykenee tekemään myöskin isoja ratkaisuja. Siinä vaiheessa sitten, kun asiaa ratkaistaan kokonaisuutena, mietitään nämä lakimuutokset ja myöskin sitten tämän Vaasan sairaalan kohtalo. Minä olen luottavainen, että ne, jotka täällä sitten seuraavalla kaudella salissa istuvatkaan ja jotka ovatkaan hallituksessa, noudattavat tätä tämän nykyisen eduskunnan jättämää pontta. Se on ikään kuin perintö, joka velvoittaa seuraavaa eduskuntaa ja seuraavaa hallitusta toimimaan tässä meille pohjalaisille tärkeässä asiassa. — Kiitoksia.

**13.09 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on nyt syntynyt tämän soten kaatumisen myötä tällainen pienoinen huutokauppa, kellä minkäkinlainen malli on tarjota seuraavalle hallituskaudelle. Perussuomalaiset eivät ole lyöneet mitään tiukkaa mallia kiinni, vaan olemme valmiit arvioimaan tilannetta ja ottamaan tarkkaan huomioon tämän, mitä perustuslakivaliokunta on lausunut eri yhteyksissä tämän asiakokonaisuuden osalta.

Olen edustaja Zyskoviczin kanssa kyllä pitkälti samaa mieltä, että tämä perustuslakivaliokunnan tulkinta — se on siis perustuslain tulkintaa, eikä sieltä kirjainta löydy siihen selkeästi — on tavattoman ahdas, ja siitäkin pitää pystyä ja uskaltaa sanoa, että voisi olla tarpeen harkita, onko järjenkäyttö mahdollista myös perustuslain asettamissa raameissa. Vaikka syvästi kunnioitan perustuslakia ja pidän sitä ihmisten etujen, oikeuksien puolustajana ja se on tärkeä lähtökohta, niin kun yksityinen etu ja yhteinen etu saattavat jossakin tilanteessa törmätä toisiinsa, joutuu miettimään, ainako sen yhteisen edun pitää taipua yksilön edun edessä. Eli meillä on hyvin individualistinen perustuslaki tältä osin.

Mutta mitä siis tulee jatkoon, niin esitin tuossa äskeisessä puheenvuorossani ne kaksi mallia. Eli uskoisin, että meille käy siltä pohjalta, mitä on valmisteltu, missä on paljon valmistelutyötä tehty, aluemalli. Koko maakunta-nimi voitaisiin kyllä hylätä. Eiväthän nämä alueet, mitä on nytkin ollut 18, vastaa enää niitä perinteisiä maakuntia. Ei Suomessa niitä niin paljon ole koskaan ollutkaan. Puhutaan esimerkiksi alueista, ja se olisi kauhean kätevä: Pirkanmaan alue ja Keski-Suomen alue ja niin edelleen. Siellä tavoitteena tulee olla, että on ihmisille tärkeille ja taloudellisesti tavattoman tärkeille asioille päättäjät, jotka kansa on suoraan valinnut. Ja koska kansan valitsemat päättäjät päättävät palveluista, niin heillä kyllä pitäisi olla myös rahoitusvastuu, ja sitä kautta tämä aluevero voisi olla tavoitteena, ehkä vähän pitemmällä aikavälillä mutta kuitenkin.

Eli vaalit ja vero, mutta veroaste ei toki meidänkään mielestä saisi nousta, vaikka kyllä se taitaa vähitellen nousta, kun ajatellaan nyt esimerkiksi tätä vanhuskysymystä, mikä meillä on nyt jo ongelmissa ja missä tarpeet vain kasvavat. Näitä tämmöisiä kasvupalvelutehtäviä ei tähän kannata nyt tulevalla kaudella sotkea. Ja alueitten erilaisuus on syytä ottaa huomioon.

**13.12 Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kankaanniemen puheenvuoron johdosta totean aluksi, että kyllä aika monta vuotta saadaan taas odottaa näihin ki-pupisteisiin tarttumista, jos todellakin lähdetään luomaan kuntien ja valtion väliin uutta hallintoa, jossa on vaalit, jossa on uudet elimet ja jossa on verot. Ja onko meillä todellakin aikaa sitten ensi vaalikaudella, keitä täällä silloin onkaan, ensin, tiedä, kolme vuotta viilata

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

näitä asioita ja sitten yrittää saada se vielä eduskunnasta läpi? Itse lähtisin siitä, että nämä kipupisteet — esimerkiksi hoitoon pääsy, sen ongelmat eri kunnissa ja eri puolilla maata, samoin toimimattomat hoitoketjut, vanhushoivan erittäin räikeät ilmi tulleet laiminlyönnit, siihen liittyvä kuntien riittämätön valvonta ja niin edelleen — ovat sellaisia, että niihin pitäisi kyllä tarttua aika pian, tai hyvinkin pian, ja sen takia lähteminen liikkeelle nimenomaan nykyiseltä pohjalta olisi mielestäni perustellumpaa.

Täällä ei ollut demareista ketään paikalla eikä valitettavasti taida olla nytkään. Olisin to-dellakin halunnut esimerkiksi puheenjohtaja Rinteeltä kuulla, että kun täällä salissa sosiaa-lidemokraatit, kuten esimerkiksi edustaja Paatero ja edustaja Kiljunen ja muut demareiden sote-asiantuntijat, ovat erittäin lämpimästi puhuneet esimerkiksi Eksoten mallin puolesta ja kun kokoomus nyt sitten ajaa tätä, että lähdetään nykyiseltä pohjalta kuntien ja kuntayhtymien ja mahdollisten tulevien maakunnan kokoisten kuntayhtymien mukaan etenemään, niin miten onkaan niin käynyt, että demarit ovat kokonaan hylänneet tämän aikaisemmin kehumansa mallin ja ajavat nytten uutta hallintoa ja uusia poliittikkotoimielimiä ja uusia vaaleja ja uusia veroja. Totta kai minäkin olen tässä kantani muuttanut, mutta olen perustellut sen sillä, että kun asioista on sovittu tässä hallituksessa yhdessä, niin kuin kompromisseihin aina kuuluu, niin sitten, kun kompromissit on tehty, siihen kuuluu, että niitä puolustetaan yhdessä, sitä yhteisesti sovittua. Mutta demarithan ovat täysin vapaita päättämään omasta mallistaan, kun eivät ole olleet tekemässä mitään yhteistä kompromissia muiden puolueiden kanssa. Sama koskee vähän vihreitä. Edustaja Alanko-Kahiluoto, vaikka on paikalla, ei vastannut kysymykseeni, että missä vaiheessa vihreät ovat ihastuneet tähän maakuntahallintoon. Jos ette siihen halua vastata, niin vastatkaa edes siihen, miksette kuuntele omia parhaita asiantuntijoitanne, joita istuu esimerkiksi Helsingin kaupunginvaltuustossa, Helsingin kaupungin pormestaristossa, Tampereella, Turussa ja muissa kaupungeissa. Olen ymmärtänyt, että siellä vihreät sote-asiantuntijat, esimerkiksi Sanna Vesikansa, Helsingin apulaispormestari, ovat tiukasti vastustamassa sitä uutta maakuntahallintoa, jota te nyt olette ajamassa.

**13.15 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowiec, niin kuin moni muukin, puhuu aina uuden hallinnontason luomisesta, kun puhutaan tästä alueellisesta hallinnosta. Minusta se ei ole aivan näin, rehellisesti kun puhutaan. Esimerkiksi otan nyt oman maakuntani Keski-Suomen: Siellä on 23 kuntaa. Siellä on yksi sairaanhoitopiiri, johon ne kaikki kunnat kuuluvat. Siinä jo on yksi aluehallinnon taso. Sitten on maakunnan liitto, johon samat 23 kuntaa kuuluvat. Sitten Keski-Suomi on jakautunut seitsemään perusterveydenhuollon alueeseen, joista kaksi taitaa olla itsenäisiä kuntia ja sitten 21 kuntaa on eri tavoin yhteistyössä — on yhteistoiminta-alueita, on kuntayhtymiä, on liikelaitoskuntayhtymä ja on sopimuksia. Eli tällainen hallintomalli meillä on, ja ne ovat kaikki itsenäisiä juridisia henkilöitä. Esimerkiksi näillä seitsemällä perusterveydenhuollon yksiköllä kaikilla on johtaja, kaikilla on johtava lääkäri, kaikilla on muut hammaspuolen ja muut toiminnot, joilla on omat johtajansa, oma byrokraattiansa, omat tilinsä ja omat valtuustonsa ja niin edelleen.

Laskin, että jos tämä maakunta-sote olisi toteutunut tämän hallituksen esityksen mukaan, Keski-Suomesta olisi 31 hallintoelintä lakkautettu ja niiden esittelevät virkamiehet olisi voitu lakkauttaa tai siirtää ja olisi tullut yksi ainoa organisaatio, jolla on yksi johtaja, yksi valtuusto, yksi hallitus ja kolme neljä lautakuntaa. Näillä kaikilla nykyisillä on nämä organisaatiot olemassa, ja tieto ei kulje näitten välillä, koska ne ovat eri juridisia henkilöi-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

tä, ei voida käyttää hyväksi lääkäreitä joustavasti, kun he ovat eri työnantajan palveluksessa, ei muuta henkilöstöä, ei tiloja, ei laitteita, ei hankintoja, ja palveluintegraatio ei toteudu, kun kaikki ovat erillään.

Tässä mielessä sanoisin, että on äärimmäisen järkevää koota alueittain erityisesti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon palvelut yhteen. Se on sitten eri asia, otetaanko sinne sosiaalipuolelta esimerkiksi vanhustenhuolto. En ole ihan varma, onko se viisasta ottaa, mutta voi olla, ja paikallisesti voitaisiin päättää. Lastensuojelu olisi ehkä syytä ottaa, koska se on yksittäiselle kunnalle tavattoman raskas — kun kunnassa on vähän niitä tapauksia, ne päätökset ovat vaikeita tehdä, kun asiantuntemus on riittämätöntä ja niin edelleen. Mutta sitten näitä kasvupalveluita, joista jo aikaisemmin mainitsin ja jotka nyt ovat lähinnä elyllä, nyt ei kannata tähän sotkea, vaan kannattaa viedä tämä kaikkein suurin haaste eli terveydenhuolto yhteen, ja mahdollisimman pian. Eikä se niin vaikeata ole — tehty on töitä valtavasti kaikissa maakunnissa.

**13.18 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! En aikunut käyttää puheenvuoroa, mutta edustaja Kankaanniemen innoittamana pari sanaa sanon kuitenkin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kentässä on käyty rajua keskustelua, minne pitäisi järjestelmää kehittää. Se on selvä asia, että uudelle vuosituhannele on tämänkin porukan päästävä, siis terveydenhuollon suunnittelijoiden ja niiden, jotka siellä tekevät töitä. Kaikki tekevät hyvää työtä tänä päivänä, mutta järjestelmiä pitää rohjeta uudistaa. Ei se ole niiden työterveysihmisten tai sairaanhoitajien tai lääkäreiden vika, että meillä on tämä järjestelmä. Meidän poliitikkojen pitää päästä omissa päätöksissämme sille tasolle, että uudistamme rohkeasti.

Näissä uusissa malleissa, joista tässä on nyt viime viikkoina soten kaatumisen jälkeen käyty julkisuudessa keskustelua, olen ihmetellyt, kun on tullut uutta kuntamallia sun mitä. Kaikenlaisia malleja sinkoilee ilmassa, niin ettei oikein pysy mukana enää, mikä tässä on systeemi. Mutta ihmetellyt olen sitä, että kukaan ei ole... Niin kuin edustaja Kankaanniemi analysoi aivan oivallisesti tätä tilannetta, meillä on valtava määrä byrokratiaa tähän ympärille rakennettu ja jos me rakennamme vielä yhden uuden tason tähän, niin sehän tarkoittaa lisää virkamiehiä, yhä enemmän hallintolääkäreitä, yhä enemmän suunnittelijoita, yhä enemmän koordinaattoreita ja vaikka mitä ja sitten yhä vähemmän ihmisiä, jotka tekevät oikeasti työtä siellä sairaiden ja vanhusten keskuudessa. Eli tämä järjestelmähän, tämä uudistus, mitä nyt jo työnsä lopettanut hallitus esitti, lähti siitä, että kaikki muu vanha byrokratia puretaan pois. Mutta mitä tässä esityksiä olen nyt viime päivien aikana kuullut, kaikissa esityksissä on yhteinen nimittäjä: ne ovat rakentamassa taas yhtä hallintoporrasta lisää. Eihän tämmöisellä kansakunnalla, 5 miljoonan kansakunnalla, voi olla 15 miljoonan ihmisen hallintoa. Kyllä meidän byrokratiaa on purettava ja rajulla kädellä, että ne tekevät kädet ovat siellä, missä olla pitää, eli niitä sairaita ihmisiä hoitamassa, vanhuksia hoitamassa, lapsia hoitamassa ja niin edelleen. Se on se iso juttu, joka tässä on jäänyt huomaamatta. Kun suunnitellaan näitä sote-kuntamalleja — millä nimellä niitä kukin puolue onkaan suvainnut antaa julkisuuteen viime päivien keskusteluissa — toivoisin, että oltaisiin realistisia ja tunnustettaisiin se tosiasia, että [Puhemies koputtaa] jos me emme byrokratiaa rupea pikkuhiljaa purkamaan, niin meillä alkaa olla tilanne semmoinen, kuten eräässä valtiossa aikanaan, että kaikki pelasi tavattoman hyvin, hallinto varsinkin, mutta kovin moni muu ei sitten pelannutkaan. Elikkä keskitytään olennaiseen ja lopetetaan turhanaikainen byrokra-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

tian rakentaminen. Se ei tätä maata aikanaan nostanut suosta eikä tule tekemään sitä tulevaisuudessakaan.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä kansalaisaloitteen KAA 3/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

### **8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta Lakialoite laiksi lastensuojelulain 75 §:n muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 237/2018 vp

Lakialoite LA 86/2018 vp

Valiokunnan mietintö StVM 42/2018 vp

*Toinen käsittely*

**Puhemies Paula Risikko:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

*Keskustelu*

**13.21 Seppo Kääriäinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokuntahan esittää muutettavaksi lastensuojelulakia sillä tavalla, että lapsen oikeutta hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen vahvistettaisiin ja niin ikään lastensuojelun jälkihoidon ikärajaa jatketaan 25 vuoteen saakka. Kaikki nämä tuntuvat erittäin perustelluilta. Meidän on tehtävä kaikki voitava, että syrjäytyminen ja kaikenlainen vähäosaisuus voitaisiin tässä maassa estää. Yhdessä se kaikki on tehtävä.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä sanon pari sanaa eduskunnan ja kansanedustajan asemasta noin yleensä, jos puhemies sen sallii:

Sodanjälkeisen ajan merkittävimpiä parlamentaarikkoja oli V. J. Sukselainen, pitkäaikainen puhemies, kaksinkertainen pääministeri ja paljon muuta. Hän korosti, että eduskunnalla, siis kansanvallan pääpaikalla, on viimekätinen vastuu vähäosaisten aseman kohenemisesta ja siitä, että kukaan ei jää heitteille. Muut turvajärjestelmät saattavat pettää, mutta eduskunta on viimeinen lukko, joka ei saa pettää. Näin ajatteli V. J. Sukselainen. Hänhän oli perhe- ja eläkepolitiikkaan perusteellisesti perehtynyt sosiaalipoliitikko ja kansantalousmies.

Eduskunnan vastuulla on se, että tasavallassa osallisuus on totta jokaiselle yhdenvertaisesti. Sitä tarkoittivat ne valtiopäivänaiset ja -miehet, joiden päättäväisen työn, jopa kamppailun, ansiosta Suomen hallitusmuodoksi vahvistettiin tasavalta sata vuotta sitten, 17. päivänä heinäkuuta vuonna 1919. Toteuttaakseen tehtävänsä eduskunnan on kyettävä päätöksiin, myös vaikeisiin päätöksiin, myös ristiriitatilanteissa. Eduskunnan on kyettävä muodostamaan hallitus kohtuullisessa ajassa, ei viivytellen. Sen on huolehdittava heikoimmis-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

ta, kuten äsken sanoin, ja sen on varjeltava asemaansa vallankäytön keskuspaikkana tasavaltaisessa Suomessa. Rahvaan kielellä sanottuna eduskunnan yli ei kävellä.

Historiaan perehtyneet muistavat, miten valtaoikeuksiaan reunoja myöten käyttänyt, niitä kolkutellutkin, presidentti Urho Kekkonen määritteli eduskunnan aseman. Hän sanoi, että jos eduskunta ja presidentti joutuvat vastakkain, eduskunta vetää pitemmän korren, ja näin se on nykyisenkin valtiosäännön, perustuslain, puitteissa.

Onko eduskunta perustuslaissa sovitun asemansa väärtti? Sehän riippuu kansanedustajista ja vain heistä. Eduskunnan asema myös kansalaisten silmissä muotoutuu edustajien edesottamuksista ja käytöksestä, myös puheista. Perustuslain 29 §:n mukaan kansanedustaja on velvollinen toimessaan noudattamaan oikeutta ja totuutta, ja 31 §:ssä jatketaan: ”Kansanedustajan tulee esiintyä vakaasti ja arvokkaasti sekä loukkaamatta toista henkilöä.” Me olemme täällä huonoja neuvomaan toisiamme — minäkään en sitä tee, en osakaan tehdä. Eheytysoikeus, puhemies ja sittemmin tasavallan presidentti Kyösti Kallio osoitti sanansa itsellensä ja edustajatovereilleen korostaessaan kauan, kauan sitten, että itse kukin kohdaltansa kantaa vastuuta eduskunnan asemasta ja arvovallasta — siis itse kukin kohdaltansa.

Yhtä tähdennän tässä: ymmärtäkäämme toisiamme. Tai kääntäen: älkäämme ymmärtäkö toisiamme ainakaan tahallaan väärin. Siitä alkaa luottamus ja yhteistyö, ja niiden varassa Suomi on eheytynyt, Suomi on pitänyt itsenäisyytensä, elinvoimaisuutensa ja uskon tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Valitan, että eksyin vähän sivuun itse asiasta, mutta kyllä se ainakin liippasi tätä agendan kohtaa. Tämä on viimeinen puheenvuoro meikäläiseltä tästä puhujakorokkeelta. Puheet on pidetty. Riittää, kun sanon kiitos. Siinä on kaikki. — Kiitos.

**Puhemies Paula Risikko:** Kunnioittavat kiitokset.

**13.26 Sirkka-Liisa Anttila kesk:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kääriäisen tavoin yhdyin tähän valiokunnan esitykseen, jolla kohennetaan ihan oikein ja perustellusti niiden lapsien ja nuorten asemaa, jotka on otettu huostaan.

Edustaja Kääriäisen erinomaiseen puheenvuoroon on erittäin helppo yhtyä. Sanoisin ainoastaan muutaman täydentävän sanan tältä 36 vuoden ajalta, jonka olen täällä saanut olla Suomen kansaa edustamassa:

36 vuotta sitten maailma oli täysin toisenlainen paikka. Meillä olivat rajat kiinni, rahan arvosta päätti Suomen Pankin johtokunta, ainoana sopimuksena oli EFTA-sopimus. 80-luvun loppupuolella lähdettiin rahamarkkinoita avaamaan, ja ensimmäinen suuri koettelemus omalla edustajakaudellani oli pankkikriisi. Siihen haettiin yhdessä ratkaisut, ja sen jälkeen olivat vuorossa isot haasteet liittyen Euroopan unionin jäsenyyteen.

Tällä kertaa maailma on vielä uudemmassa asennossa sen takia, että maailmassa on kolme henkilöä, jotka tällä hetkellä vaikuttavat maailman ja yhteiskuntien kehitykseen paljon enemmän kuin kukaan muu aikaisemmin. Suurvaltojen johtajat päättävät asioista, ja nyt ollaan valitettavasti etäännytyksessä aika kauas sopimuksenvaraisesta, sopimuksenmukaisesta yhteiskunnan ja maailman kehittämisjärjestelmästä. Täytyy toivoa, että siihen voitaisiin jatkossa palata, koska kuitenkin tärkeintä on se, että tulevassa kehityksessä mukana olisivat ainakin kaikki maanosat. Ja Euroopan unionihan edustaa maanosaa, johon Suomi kuuluu.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

Oma kokemukseni eduskuntatyöstä ja erityisesti eduskunnasta työpaikkana on erinomainen. Täällä on erittäin avulias ja auttavainen henkilökunta, ja muistan ne ensimmäiset vuodet, kun tänne tulin. Ei ollut edustajilla perehdyttämiskoulutusta, mutta sanon kauniin kiitoksen niistä vuosista: silloin neuvottiin ja opastettiin, ja tällainenkin henkilö, joka tuli taloon ilman, että koulutettiin talon toimintoihin, vähitellen pääsi jyvälle siitä, missä mennään.

Politiikka on ihmissuhdetyötä. Se on hyvää yhteistyötä ja joukkuepeliä, ja siihen kuuluvat olennaisena osana erilaiset mielipiteet. Itse peräänkuulutankin sitä, että me ymmärtäisimme toinen toisiamme enemmän ja hyväksyisimme sen tosiasian, että emme me täällä keskustelemalla toinen toistemme mielipiteitä pysty muuttamaan, mutta me pystymme yhdessä hakemaan rakentavalla tavalla sen yhteisen pienimmän nimittäjän, jonka pohjalta sitten yhdessä päätöksiä tehdään. Yhteistyösuhteet kun ovat kunnossa, kokemuksesta voin sanoa, että suomalaista yhteiskuntaa voidaan rakentaa myöskin oppositiosta käsin erinomaisella tavalla. Oppositiohan on hallituksen omatunto, mutta oppositiolla on myöskin hyvin tärkeä tehtävä pitää esillä vaihtoehtoisia asioita.

Eduskunta on Suomen arvokkain foorumi, ja niin kuin täällä edustaja Kääriäinen erinomaisesti sanoi, me jokainen itse olemme vastuussa siitä, että eduskunta myöskin säilyy jatkossa Suomen arvokkaimpana foorumina, jota kansalaiset voivat ihan aidosti arvostaa. Nythän eduskuntatyötä ollaan uudistamassa, ja siitä lausun suuret kiitokset, koska meillä on tänä päivänä välineitä, joilla me voimme yhteydenpitoa kansalaisiin päin kovastikin lisätä. Toivotankin onnea sille uudistamistyölle, jossa keskeisesti myöskin Sitra on ollut mukana. Kaikkihan alkoi siitä Kansanvallan korjausliike -teoksesta, joka Sitran toimesta valmisteltiin.

Omasta puolestani kaunis kiitos 36 vuodesta — sen edessä olen nöyrä.

**Puhemies Paula Risikko:** Kunnioittavat kiitokset.

**13.31 Tapani Tölli kesk:** Arvoisa puhemies! Vähän aristelen käyttää puheenvuoroa minua huomattavasti kokeneempien parlamentaarikkojen jälkeen, mutta kun tulin pyytäneeksi, niin sen käytän. Yhdyn molempiin edellä käytettyihin puheenvuoroihin, voi sanoa kokonaisuudessaan.

Tämä esillä oleva lastensuojelulain muutos on hyvin kannatettava. Kun on kysymys lasten oikeuksista, on kysymys todella tärkeästä asiasta. Silloin kun kysymys on lasten oikeuksista, niin lapset eivät itse pysty niitä valvomaan. Aina silloin kun tarkastelemme oikeuksia rinnakkain, niin se heikomman oikeus on se vahva, ja tästä on nyt kysymys. Tämän lakiesityksen tavoitteena on, että lapsen oikeutta hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen vahvistetaan. Se on hyvin tärkeä asia. Jos joskus, niin tänä aikana tämä asia on todella merkittävä.

Lastensuojelun merkitys on korostunut, mutta tässä yhteydessä haluan ottaa esille sen, että myös meidän pitäisi tehdä toimia, jotta lastensuojelun tarve ei kasvaisi tai ei olisi niin valtava. Me hyvin perustellusti puhumme laadukkaasta varhaiskasvatuksesta ja lastensuojelusta, ja on syytä puhua ja kehittää niitä niissä tilanteissa, joissa niitä tarvitaan, mutta meidän pitäisi vahvistaa myös perheiden kykyä hoitaa oma kasvatustehtävänsä, ja se on monesti tänä aikana vaarassa ja siinä on paljon uhkatekijöitä.

En halua syyllistää ketään, mutta joskus hätkähtää, kun lukee iltapäivälehtiä ja joka viikko on merkittävä uutisaihe se, että joku perhe on hajonnut, on joku ottanut pikaeron tai vas-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

taavaa. Siinä yhteydessä nousee aina esille se — ei siinä uutisessa, mutta tulee mieleen — että mikä on lasten kohtalo. En halua — sanon toisen kerran — syyllistää ketään, mutta monien selvitysten ja tutkimusten mukaan yksi pienten lasten huomattava pelon aihe on se, että isä ja äiti muuttavat erilleen. Lapset tarvitsevat turvallista aikuista, turvallisia vanhempia. Mitkä ovat ne meidän yhteiset toimenpiteet, joilla me tuemme perheiden säilymistä eheänä? Mitkä ovat ne toimenpiteet, joilla rohkaistaan ja tuetaan siinä, että kriiseistä selviään?

Lapset ovat keskeinen asia yhteiskuntamme tulevaisuuden kannalta, ja eduskunnalla siinä, mitä tässä asiassa tehdään, on tärkeä rooli. Tässä edustaja Kääriäinen viittasi edellä V. J. Sukselaiseen, merkittävään suomalaisen yhteiskunnan sosiaalipolitiikan vaikuttajaan, ja myös kansantaloustieteen, ja nimenomaan poliittikkoon ja yhteiskunnalliseen vaikuttajaan. Hän oli sodan aikaan Väestöliiton puheenjohtaja. Vuonna 44 hän kirjoitti hyvin vahvasti eräässä kirjoituksessaan tulevaisuudesta. Hän oli silloin huolissaan, miten meidän yhteiskuntana käy. Silloiset ja 30-luvun syntyvyysluvut olivat pieniä. Hän rohkaisi siinä kirjoituksessaan tulevaisuuteen ja sanoi, että hyvissä olosuhteissa, jos syntyvyys vahvistuisi, olisi mahdollista, että me saavuttaisimme 70-luvulla 4 miljoonan asukkaan rajan. Se kirjoitus oli vuodelta 44, mutta mitä tapahtui? En sen enempää historiaa, mutta 46 jälkeen syntyivät suuret ikäluokat, ja siinä on eräs ilmiö, josta meillä tämän ajan ihmisillä olisi opittavaa, ja se on vahva usko tulevaisuuteen. Kaikesta muusta oli pulaa, muttei työn tekemisen tarpeesta. Niukoista oloista — Suomi oli silloin bruttokansantuotteella mitattuna Ruotsiin verrattuna noin puolet. Se on selviytymistarina. Siinä oli usko tulevaisuuteen ja työn tekemiseen. Sitä luottamusta tulevaisuuteen me tänäkin aikana tarvitsisimme.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan roolista haluan sanoa, koska tämä on myös minun osaltani viimeinen puheenvuoro tältä paikalta:

Vähän yli sata vuotta sitten, syksyllä 1917 eduskunta julistautui korkeimman vallan haltijaksi, ja sitä se on siitä saakka ollut. Meidän yhteinen tehtävämme on huolehtia siitä, että tämän talon, tämän instituution roolia korkeimman vallan haltijana ei mikään murra. Ei minkään tule murtaa. Tämä instituutio on kestänyt meidän kriisiajat: 30-luvun, jolloin yritettiin vähätellä parlamentin roolia. Tämä toimi sodan aikana, ja kun sota päättyi, ensimmäisenä sodassa olleista maista Suomessa oli maaliskuussa 1945 eduskuntavaalit. Vielä ei ollut Lapin sota päättynyt, vielä ei ollut Berliiniä vallattu, sota oli käynnissä, Suomessa alkoi toimia parlamentti — se ei ole pieni asia — eli ihmiset pääsivät vaikuttamaan.

Meidän on huolehdittava, että tämä kaikkina aikoina kestää. Ei tule siirtää sitä valtaa, joka tällä instituutiolla on. Se ei saa siirtyä someen, ei Twitteriin eikä hetkellisiin mielenilmaisuihin. Niillä on oma roolinsa, mutta tällä talolla täytyy olla päätösvalta. Tämä talo rakennettiin lama-aikana, ja tästä tehtiin graniittilinna. Suomi oli ollut itsenäisenä kymmenen vuotta, kun tätä ruvettiin tekemään. Tästä tuli graniittilinna. Se on kansan ja kansalaisten talo. Se on kansaa varten. Me edustajat tulemme ja menemme, niin kuin meistä moni nyt lähtee, mutta tämä on graniittilinna, ja sillä on symbolimerkitys myös siinä mielessä. Tämän täytyy pysyä, ja tämän arvovallasta meidän on yhdessä hyvin huolehdittava. Silloin meillä on myöskin tulevaisuus. Kun kansainvälisesti vertaamme, meillä on yksi maailman toimivimpia parlamentteja.

Haluan kiittää kaikkia näistä vuosista. Täällä on ollut mielenkiintoista ja vaikuttavaa olla.

**Puhemies Paula Risikko:** Kunnioittavat kiitokset.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

**13.40 Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä käsillä oleva hallituksen esitys lastensuojelulain muuttamisesta on, niin kuin tässä on tänään tullut ilmi, lyhyesti sanottuna hyvin kannatettava. Se, mikä huolestuttaa ja mikä myös tuli edellisissä puheenvuoroissa esille, on tietysti tämä yleinen tilanne. Jos tällä hetkellä vuodessa syntyy hieman päälle 40 000 lasta, niin kun menee ihan joitakin vuosia taaksepäin, luvut olivat vielä 60 000:ssa. Ollaan tultu dramaattisesti alaspäin, ja kaikki tilastotiedot, mitä asiantuntijat meille täällä eduskunnassakin tuottavat, näyttävät, että tästäkin voidaan vielä mennä pienempiin lukuihin. Eli on hyvin erikoinen tilanne, että elämme Suomessa, joka kaikilla mittareilla on vapaampi ja vauraampi kuin koskaan, mutta silti lapsia — joiden minun mielestäni pitäisi olla tärkeä osa ja mittarina siinä, kuinka vapaita ja vauraita me oikeastaan olemme — syntyy vähemmän.

Jos ajattelen omaa äitiäni, joka syntyi vuonna 45, sodan jälkeen, osana näitä suuria ikäluokkia, niin kyllä täytyy ihmetellä sellaista ajatusta, mikä joillekin nuorille tuntuu tänä päivänä tulevan, että jos on ilmastoahdistusta, taloudellisia vaikeuksia tai muita haasteita elämässä, niin ajatellaan, että ei voi lasta hankkia. Hankkimistahan se ei sinänsä ole, jokainen lapsi on lahja, mutta tämä nyt ehkä on se sana, mitä tässä yhteydessä on syytä käyttää. Kun ajattelen niitä sukupolvia, jotka sen sodan jälkeen lähtivät Suomea rakentamaan, niin oli aivan erilainen tilanne, niin kuin tässä tuli puheenvuoroissa esille: oli pulaa ruuasta, oli pulaa varmasti vapaudesta, vaikka vapauden puolesta oli juuri taisteltu, oli erilaisia intressiristiriitoja eri väestöryhmien välillä, oli varmasti epävarmuutta siitä, mihin maailma menee, mihin Suomi menee, ja kylmä sota oli käsillä. Ja silti — silti — vuodessa syntyi jopa 100 000 lasta. Minusta nimenomaan näistä sukupolvista täytyy tässä suhteessa esimerkkiä ottaa. Heillä oli oikeasti haasteiden aika. Meillä ei ole tässä ajassa kuitenkaan varaa lähteä väittämään, etteikö lapsille olisi tilaa siinä Suomessa, siinä maailmassa, missä me elämme. Uskallan sanoa, että jos ei olla valmiita lapsia tähän maailmaan saattamaan, niin onko ihmiskunnalla sellaista tulevaisuutta, joka on pelastamisen arvoinen, on sitten ympäristöstä tai mistä tahansa kyse.

Arvoisa puhemies! Tässä nostettiin myös hyvin tärkeä teema esille. En ole itse pitkäaikainen kansanedustaja — olen ensimmäisen kauden kansanedustaja, ja jää nähtäväksi, mikä on kansan päätös sitten vaaleissa ja olenko täällä vielä puhumassa tämän kauden jälkeen — mutta tuo sana ”toivo” oli tässä erittäin olennainen, ja haluan itsekin nostaa sen esille. Jos ei ole toivoa, niin eihän yhteiskunnalla ja meillä ihmisillä ole mitään muutakaan. Tämäkin minua huolestuttaa siinä suhteessa, arvoisa puhemies, että tuntuu, että tätä toivoakin eri tahoilta yritetään nitistää. Tuodaan esille ilmastoahdistus, terrorismi, muuttoliike — moni sellainen asia, joista ihminen saattaisi ajatella, että eihän tässä ole toivoa ja kaikki kaatuu meidän syliimme. Mutta meidän täytyy pystyä päättäjinä luomaan sitä toivoa. Jopa siinä tilanteessa, kun me itsekin ajattelisimme, että näyttää erittäin huonolta ja toivoa ei ole, meidän tehtävämme ja meidän vastuumme päättäjinä on luoda toivoa eikä luoda epätoivoa.

Tässä on otettu ansiokkaasti esille erilaisia, luonnollisesti keskustalaisia, alkioalaisia ajattelijoita ja heidän näkemyksiään. Allekirjoitan ne täysin. Lisäksi nostan esille yhden alkioalaisesta juuresta myös lähteneen ajattelijan eli Veikko Vennamon. Edelleen allekirjoitan hänen ajatuksensa siitä, että jokaisella ihmisellä on yhtäläinen ja jakamaton ihmisarvo. Tämänkin ajatuksen merkitys on ehkä painottunut viime vuosina esimerkiksi muuttoliikkeen liittyen yhä vain enemmän.

Arvoisa puhemies! Puheenvuorossaan edustaja Kääriäinen otti esille sen, kykenemmekö päätöksiin, ja tämä on tällä hetkellä se asia, mikä varmasti politiikassa koko Euroopassa

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

eniten huolestuttaa. Jos katsomme Britannian tilannetta, meidän sote-uudistustamme, monia maita poliittisesti, niin kansalaiset kysyvät nimenomaan, kykenemmekö me päätöksiin. Valitettavasti vastaus tällä hetkellä usein on, että emme näytä kykenevän, ja silloinhan ihmiset kääntyvät sellaisten tahojen puoleen, jotka ainakin väittävät, että meidän ratkaisumme on sellainen, joka tarjoaa vahvaa päätöksentekoa. Usein, valitettavasti, tämä vaihtoehto ei perustu niihin demokraattisiin ajatuksiin, mitä meillä Suomessakin jo sata vuotta, niin kuin tässä tuli esille, on pidetty esillä. Esimerkiksi Kiina haastaa vakavasti sen länsimaisen demokraattisen mallin, mihin Suomikin on sitoutunut, sen kansanvallan, johon tämä eduskunta on sitoutunut. Siksi, niin kuin edustaja Kääriäinen toi esille, eduskunnan on varjeltava asemaansa. Se ei ole itsestäänselvyys.

Edustaja Kääriäinen on, arvoisa puhemies, myös tunnettu siitä, että hän korkeasta parlamentaaraisesta iästään huolimatta on hyvin aktiivinen Twitterissä, hyvin modernissa sosiaalisen median kanavassa. Hän siellä muun muassa totesi juuri hiljattain: ”Erehtyy harvemmin, kun kuuntelee sisintään.” Tähänkin varmasti meistä itse kukin sekä poliitikkona että ihmisenä voi lämpimästi yhtyä. Tätä meidän pitää tehdä joka päivä, kun me täällä päätöksiä teemme. Ehkä tämänkin hallituskausi oli hieman niin kuin edustaja Kääriäinen sanoi ”paarustamista oli, paarustamista”. Ei ollut aina ihan helppoa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan tässä yhteydessä käyttää mahdollisuuden sanoa muutaman sanan politiikan dinosauruksista, kuten media on viime aikoina pitkäaikaisia kansanedustajia kutsunut. Suomi ei enää elä kansanvallan jurakautta, vaan olemme vakiintunut ja vakaa demokratia. Osaltaan kiitos siitä kuuluu nimenomaan niille pitkäaikaisille parlamentarismien puolustajille, jotka nyt jättävät eduskunnan. Seppo Kääriäinen, Sirkka-Liisa Anttila, Tapani Tölli ja muut eduskunnan jättävät kunnioitetut kansanedustajat: Kiitän omalta osaltani ja sinisten puolesta teitä tekemästänne työstä. Eduskunnan täytyy jatkossa sopeutua elämään ilman teidän valloittavia persoonianne ja tärkeää panostanne salikeskusteluihin. Uskallan sanoa, että eduskunta jää kaipaamaan teistä jokaista.

**13.46 Outi Alanko-Kahiluoto vihr:** Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiittää edustajia Kääriäinen, Anttila ja Tölli viisaista puheenvuoroista.

Tulin tänne ylös sen vuoksi, että tässä on käsiteltyssä sosiaali- ja terveysvaliokunnan yksimielinen mietintö lastensuojelualoitteesta ja hallituksen esityksestä, jolla parannetaan kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten asemaa sillä tavalla, että siinä täsmennetään niitä rajoitustoimia, joita voidaan kohdistaa lastensuojelussa olevaan nuoreen. Se on hyvä lakiesitys, johon sisältyy yksi valiokunnan yhteinen ponsi, jossa esitetään, että tätä lakia kuitenkin seurattaisiin.

Tulin tänne ylös kuitenkin varsinaisesti sen vuoksi, että tämän hallituksen lakiesityksen yhteydessä hyväksyttiin minun, opposition kansanedustajan, tekemä lakialoite, jossa esitettiin lastensuojelun jälkihuollon ikärajan nostamista 21 vuodesta 25 vuoteen. Tämä minun lakialoitteeni meni meillä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa yksimielisesti läpi, ja se on ainoa lakialoite, jonka minä oppositiokansanedustajana olen eduskunnassa tehnyt ja joka on mennyt läpi eduskunnassa. Olen tällä kaudella opposition kansanedustajana tehnyt kaksi lakialoitetta, ja ne molemmat itse asiassa koskivat nimenomaan lastensuojelua. Se toinen lakialoite, jonka tein, koski sitä, että lastensuojelussa asiakasmäärät rajattaisiin 25 henkilöön per sosiaalityöntekijä, ja itse toivon, että seuraava hallitus tämän parannuksen lastensuojelussa saa aikaan.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

Haluan osaltani kiittää tätä taloa siitä, että täällä vaalitaan parlamentarismia ja demokratiaa. Ilman parlamentarismia minäkään en tätä lakialoitetta olisi saanut läpi, ja olen sydämestäni kiitollinen kaikille niille 110 kansanedustajalle, jotka tämän lakialoitteen allekirjoittivat. Sehän oli hyvin korkea määrä, sillä jos otetaan huomioon, että yleensä eduskuntaryhmien puheenjohtajat eivät allekirjoita lakialoitteita eivätkä myöskään ministerit, niin 110 on paljon. Tosiaankin meistä sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan jäsenistä yhteensä 13 kansanedustajaa allekirjoitti tämän aloitteen, ja jos otetaan huomioon varajäsenet, niin peräti 15.

Kysehän on hyvin tärkeästä asiasta. Voi liioittelematta sanoa, että tämä lakialoite tulee säästämään ihmishenkiä. Se on hyvin tärkeä paitsi sen nuoren kannalta, jota asia koskee, mutta se on tärkeä myöskin yhteiskunnan kannalta. Tällä hetkellä itsemurhaluvut ovat hyvin korkeat näiden nuorten kohdalla, jotka menettävät oikeuden lastensuojelun jälkihuoltoon täyttäessään 21 vuotta, ja ei tietenkään ole mitään järkeä siinä, että ensin me yhteiskuntana voimakkaasti panostamme näihin nuoriin ja saamme tuettua heitä siinä, että he selviävät ylipäättään hengissä 21-vuotiaiksi, ja sen jälkeen, kun he täyttävät 21, ilmoitamme heille, että tästä lähtien heidän täytyy pärjätä yksin ilman kenenkään tukea, tietäen, että heidät on otettu huostaan juuri sen vuoksi, että heillä ei ole tässä maailmassa ketään.

Jälkihuoltohan tarkoittaa sitä, että jos lastensuojelussa oleva nuori tarvitsee tukea esimerkiksi asunnon löytämiseen, asumiseen, opiskelupaikan hakemiseen tai mihin tahansa arjen ongelmaan, niin hän voi sitä saada, mutta tämä lakialoite ei velvoita yhtäkään nuorta ottamaan apua vastaan, jos sitä apua ei tarvitse. Mutta ainakin itse ajattelen niin, että jos nuorella on tieto siitä, että hän ei ole yksin eikä hänen tarvitse pärjätä yksin ja että hän voi tarpeen tullen turvautua yhteiskunnan apuun, niin silloin hänellä voi olla enemmän uskoa itseensä ja kykyihinsä ja luottamusta myös tulevaan, ja silloin hänen ei tarvitse sitä apua myöskään pyytää. Ajattelen, että hyvinvointiyhteiskunta itse asiassa toimii parhaiten juuri näin. Kun meillä on luottamus siihen, että omat ponnistelut ja ideat ja ajatukset kantavat, silloin uskallamme myös tähdätä elämässä eteenpäin.

Kiitan itsekini tätä kautta ja eduskuntaa siitä, että olen saanut osaltani olla rakentamassa parempaa yhteiskuntaa ainakin nyt tässä kohdin. — Kiitos.

**13.51 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Omalta osaltani tästä lastensuojelulain muutoksesta ja siihen liittyvän lakialoitteen hyväksymisestä lausun kiitokseni niille ihmisille, jotka ovat ahkerasti vieneet asiaa eteenpäin ja pyyteettömästi ja vaivojaan säästämättä saaneet hyvän lopputuloksen aikaan — millä tasolla tahansa tässä eduskunnassa. Kaikille heille lämmin kiitos. Lapsiin sijoittaminen ja lasten hyvä huolenpito tässä yhteiskunnassa takaavat sen, että Suomi-niminen valtio säilyy tulevaisuudessakin maailmankartalla ja pystymme tätä pohjoista valtiota pitämään hyvässä kunnossa ja ennen kaikkea vaalimaan sitä demokratiaa, joka tähän maahan on suurella vaivalla ja erittäin suurilla uhrauksilla luotu. Se työ, mikä on vuosisadan aikana tehty, ei missään nimessä ole mennyt hukkaan, vaan se on koitunut suomalaisten hyväksi, Suomen kansan hyväksi, ja ennen kaikkea luonut tulevaisuudenuskon tähän maahan. Lapsissa on tulevaisuus, ja sitä tämä käsiteltävä asia parhaiten kuvastaa.

Omalta osaltani haluan tällaisena juhlallisena hetkenä kiittää Seppo Kääriäistä, Sirkka-Liisa Anttilaa ja Tapani Tölliä aivan loistavasti tehdystä työstä isänmaan hyväksi. Itse edustan sitä sukupolvea, joka syntyi 50-luvun lopulla, ja mitä Seppo Kääriäinen, Sirkka-Liisa Anttila ja Tapani Tölli omissa puheenvuoroissaan kävivät läpi Suomen valtion teke-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

mää työtä, itsenäisen tasavallan tekemää pyyteetöntä työtä kansalaistensa hyväksi Kyösti Kallion ja monen muun suomalaisen valtiomiehen ja -naisen hengessä, jotka ovat demokratiaa puolustaneet, niin se henki näkyi jo silloin, kun minä synnyin maailmaan elokuussa 57. Sitten vanhemmat pitivät siitä huolen — vaikka olimme vaatimattomista oloista, niin kuitenkin isä ja äiti uskoivat siihen, että sivistyksen kautta — että lapset kouluun ja sitä kautta sitten Suomea rakentamaan, ja siitä he pitivät tinkimättömästi kiinni. Vaikka olot olivat vaatimattomat, niin kuitenkin Suomen valtion ja yhteiskunnan käsi oli siellä vahvana tukena takana, että kukaan ei jäänyt ilman.

Nämä suuresti kunnioittamieni edustajakollegoiden puheenvuorot löivät kyllä lähtemättömän jäljen minuun, ja olen ikuisesti kiitollinen, että satuin olemaan paikalla kuulemassa teidän puheenvuoronne. Se oli jotain sellaista, mikä varmaan vie vuosia eteenpäin elämässä meitä kaikkia.

Enempää tunteilematta vielä omalta osaltani lämmin kiitos teille kaikille. Kunnioitettavaa on ollut kuulla, mitä te olette lausuneet äsken tässä salissa. On aivan sydäntä lämmittävää, että olen saanut kuulla teidän viisaita puheenvuorojanne vuosien aikana, ja ne jäävät sydämeeni lopuksi ikää. Kun pidämme sitten tässä talossa vielä huolen, että pidämme Suomen parlamentin eli tämän talon päätöksenteon kunniassa — niin kuin Seppo Kääriäinen omassa puheenvuorossaan hyvin kuvasi ja Sirkka-Liisa Anttila kuvasi sitä hyvin ja samoin Tapani Tölli kävi läpi sitä historiaa — niin kansanvalta säilyy ehyenä ja se puolustaa Suomea. Ennen kaikkea itse omalla käytöksellämme puolustamme tämän talon arvovaltaa, ja jos me haluamme eduskunnassa tehdä töitä niin kuin te, arvoisat edustajakollegat, olette tehneet vuosien, vuosien ja vuosien aikana omalla oivalla esimerkillänne sitä sitkeää työtä Suomen hyväksi, siinä meille nuoremmille on polku, jota meidän kaikkien kannattaa kulkea. Lämmin, kunnioittava kiitos!

**13.55 Touko Aalto vihr:** Arvoisa puhemies! Mietin tuossa tovin, rohkenenko tulla sanoamaan muutaman sanan kunnioitettujen parlamentaaristen, voisiko sanoa, esikuvien eteen ja näin viimeisiä puheita ja sanoja käyttämään tänne eteen. Rohkaisin mieleni ja tulen sanoamaan muutaman sanan.

Aloitan siitä, että kun luin tuota virkahenkilöraporttia valtiovarainministeriöstä, niin sen raportin ehkä suurin viisaus oli siinä raportin aivan ensimmäisillä sivuilla. Siinä kuvattiin hyvin sitä, miten Suomi nousi sotien jälkeen muutamassa sukupolvessa menestyneeksi Suomeksi. Menestynyt Suomi rakentui voimakkaasti sen varaan, että meillä oli demokratia, joka kykeni tekemään päätöksiä ja toimeenpanemaan noita päätöksiä. Siihen aikaan tehtiin joitain ihmeitä, rakennettiin hyvinvointivaltion perusteita, sivistettiin kansakuntaa, pystyttiin menemään eteenpäin yhdessä. Kun katson teitä, arvoisat edustajat Tölli, Anttila ja Kääriäinen, näen näitä viisauden kantajia. Teitä ja teidän sukupolvenne on paljon kiittäminen siitä hyvinvointivaltion perinnöstä, josta minä ja minun sukupolveni olemme saaneet nauttia. Tämän sukupolven tehtävänä on vaalia tuota perintöä, josta olemme saaneet nauttia, ja se vaaliminen tarkoittaa sitä, että nöyrästi otamme eteen sen, minkä olemme saaneet, pidämme siitä huolta ja kehitämme sitä yhä eteenpäin, kuten tekin olette omalla työllänne tehneet.

Kun puhutaan tuosta haasteesta, mikä tuli esiin puheenvuoroissa liittyen syntyvyyteen, näen siinä muutamia asioita, jotka tahdon sanoa ääneen. Yritän ymmärtää sen taustalla olevia seikkoja, puheita toivosta, eteenpäin menemisestä ja omasta arjesta. Monet nuorista ovat syntyneet siten, että he ovat syntyneet 90-luvun laman aikana, ja se jättää myös vah-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

vat jäljet. Nämä samat nuoret ovat itsenäistyneet vuoden 2008 finanssikriisin aikana, ja sekin jättää jäljet. Ja tänä päivänä nämä samat nuoret, jotka ovat käyneet jo läpi 90-luvun laman ja vuoden 2008 finanssikriisin, pohtivat nyt tulevaisuuttaan, kenties ensimmäisen asunnon ostamista ja perheen perustamista, ja monilta heistä puuttuu samantyyppinen näkökulma, visio tulevaisuuteen, joka aikaisempien sukupolvien aikana näkyi.

Maailma on muuttunut valtavasti. Kun sain sivistää itseäni Tietoyhteiskunta-akatemiassa puolueeni puheenjohtajana viime vuonna, yksi puheenvuoro jäi vahvasti elämään mielessäni. Se oli se, että yhteiskunta tulee muuttumaan seuraavan 20 vuoden aikana kenties enemmän kuin se on muuttunut viimeisen 200 vuoden aikana. Se kuvastaa sitä hurjaa muutosta, ja tuo hurja muutos vaikuttaa väistämättä ja välittömästi myös tähän taloon, tähän parlamentarismiin tyyssijaan. Meidän, kansan valitsemien edustajien, yksi tärkeimpiä tehtäviä on vaalia tämän talon integriteettiä, tämän talon arvovaltaa ja tämän talon kykyä tehdä päätöksiä.

Kun mietin aikaa nyt, Suomi tulee kohtaamaan valtavia globaaleja haasteita, valtavia kansallisia haasteita, ja aikaa on vähän. Jos me emme kykene tekemään päätöksiä ja toimeenpanemaan päätöksiä aikana, jolloin talouden puskurit on syöty, aikana, jolloin monet rakenneuudistukset ovat vielä tekemättä, aikana, jolloin myös kansa kääntyy yhä enemmän toisiaan vastaan, niin mitä tapahtuu? Uskon, että silloin tapahtuu paljon sellaisia asioita, joita muun muassa kollega Elo tuossa jo ansiokkaasti toi esiin. Ihmisten turhautuminen kääntyy yhä uusiin brexiteihin ja yhä uusiin trumpeihin, ihmiset hakevat vastauksia omaan pahaan oloon, ja sen takia meillä kansanedustajilla on myös valtava merkitys ja vastuu meidän omista sanoistamme. Siinä, kuinka sanoitamme Suomen yhteistä tarinaa ja kuinka katsomme tulevaisuuteen, pitää olla toivoa.

Kun mietin ja pohdin tämän vaalikauden aikana tapahtuneita asioita, yksi keskeisimpiä viisauksia — minkä itse koen viisaudeksi — on se, että kaikki se, mitä poliittisessa kulttuurissa on tapahtunut, kaikki, mitä tänä päivänä nähdään, myös ei-toivottavat asiat, on kehittyneen ajan saatossa ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja kaikki se, mikä on syntynyt ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, voidaan myös muuttaa yhdessä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa.

Kun pohdin historiaa ja pohdin sitä aikaa, jolloin Suomesta rakennettiin menestynyt Suomi, en voi tarpeeksi korostaa yhtä ratkaisua, jota pitäisin tänä päivänä erittäin tervetulleena. Se on sama ratkaisu, joka oli tekemässä Suomesta menestynyttä Suomea aikoinaan, ja se oli se, että me pystyimme yli vaalikausien menevillä päätöksillä ja laajapohjaisella valmistelulla tulemaan yhteen, etsimään kompromisseja ja sitoutumaan kompromisseihin. Minä uskon ja minusta näyttää siltä, että aivan sama, mitkä puolueet ovat hallitusvastuussa, niin näissä megaluokan uudistuksissa liittyen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, sosiaaliturvaan, verotukseen tai työmarkkinoihin, joita kiistämättä tarvitaan, tarvitaan päivitettyä komitealaitosajatusta, jotta kaikki puolueet voivat sitoutua yhteisiin kantoihin ja kaikki pystyvät miettimään, miten Suomea viedään eteenpäin. Kun tehdään kompromisseja, joihin sitoudutaan, kaikki voittavat, ja silloin voidaan ehkä se pahin pirulainen ottaa pois niiden tarvittavien rakenneuudistusten tieltä, ja se on se päivänpolitiikka, joka perustuu konflikteihin. Jos yhä enemmän voitaisiin katsoa toisiamme silmiin ja yrittää ymmärtää, miten toinen ajattelee, siinä löytyy paljon viisautta.

Minä uskon, että tämä talo pystyy tekemään päätöksiä, ja tiedän, että monissa asioissa suurimmat ristiriidat ja erot eivät välttämättä ole edes puolueiden välillä — joskus ne saattavat olla puolueiden sisällä — ja tiedän varsin hyvin, että tässä talossa on paljon perehty-

neisyyttä ja osaamista ja että ne edustajat, jotka ovat kaikkein eniten joihinkin tiettyihin kysymyksiin perehtyneet, kyllä löytävät toisensa. Meidän tässä talossa pitäisi yhä enemmän ottaa parlamentaarista valtaa itsellemme ja kyetä tekemään päätöksiä. Se on myös demokratian ja kansanvallan kunnioittamista.

Kiitoksia kaikille kansanedustajille, talon yhteisölle, että olen saanut kunnian olla mukana tässä projektissa — jolle haen jatkoa sitten, ja se on sitten keskisuomalaisten käsissä. — Kiitoksia.

**14.05 Pilvi Torsti sd:** Arvoisa puhemies! Kuuntelin tätä keskustelua omassa huoneessani keskellä niin sanotun normimaanantain kiireistä menoa ja pysähdyin kuuntelemaan edustajien Kääriäinen, Anttila ja Tölli puheenvuoroja ja päätin tulla käyttämään puheenvuoron kansanedustajan suomalla valtuudella mutta ehkä ennen kaikkea poliittisen historian dosenttina ja myös isovanhempieni kunniaksi.

Nimittäin jo lapsena tutustuin Sirkka-Liisa Anttilaan. Hänen lähettämänsä joulukortti oli yksi tärkeimpiä joulukortteja, joita isoisäni Olavi Savolainen Lammilla vastaanotti, ja viimeksi tällä viikolla sain äitini serkulta skannatun dokumentin, jossa muistutettiin isoisäni maalaisliittolaisista harrastuksista ainakin kunnanvaltuustoehdokkaana. En nyt muista, menikö hän koskaan läpi, eikä sillä tässä olekaan väliä. Mutta ehkä se isompi viesti on, että edustamanne sukupolven tekemiset ovat olleet osa elämäнкаartani niin kauan kuin jaksan muistaa, ja lapsuudenperheessäni oli sellainenkin vitsi, että soitetaan isovanhemmille silloin, kun Paavo Väyrynen tai Johannes Virolainen puhuu televisiossa, ja katsotaan, vastaavatko he puhelimeen. Yleensä eivät vastanneet.

Mutta, arvoisa puhemies, vakavammin puhuttuna ehkä haluaisin nostaa neljä lyhyttä näkökulmaa tuokion keskustelua kuunneltuani:

Ensinnä se, mistä edustaja Aaltokin puhui, eli tämä hyvinvointivaltion tarina ja kaari. Olen syntynyt vuonna 76, ja tämänhetkisissä tilastoissa meidän ikäpolvemme esimerkiksi uhkaa jäädä Suomen korkeimmin koulutetuksi, meillä on parhaat hampaat ja monta muuta tällaista yksittäistä tekijää, joita edellisten sukupolvien politiikalla on rakennettu. Nähtäväksi jää, pystymmekö me siihen, että se, että maailmasta tulee parempi aina seuraaville sukupolville, pystyy jatkumaan. Juuri tällä hetkellä esimerkiksi koulutuspolitiikassa näin ei siis tarkkaan ottaen ole. Samaan aikaan kun me liikumme maailmalla, me tapaamme jatkuvasti oman sukupolvemme edustajia, joilla on johdettavanaan joko valtio tai kaupunki, jossa on nuori väestöpohja, paljon luonnonvaroja, hyvät kasvuluvut takana, ja he pohtivat, miten tästä eteenpäin — ja joka kerta he löytävät Suomen esimerkin. Siis se ei ole Pisan ansiota, vaan se on tämän meidän historiallisen esimerkkimme ansiota, että meiltä näitä malleja kysytään. Silloin meidän on tietysti helppo kuvata sitä poliittista, konsensuksen kautta, kamppailujen kautta tehtyä päätöksentekoa, jolla tähän on tultu. Sen tunnistaminen, uskoisin, on tällä hetkellä ehkä arvokkaimpia perintöjä, joita suomalaisessa demokratiassa on. Sille pitää hakea jokaisessa ajassa uudet muodot ja uudet tekijät, mutta sen perusytimessä on jotain sellaista, jota ei kannata hukata.

Toiseksi korviini sattui kovin — siis kauniilla tavalla — kun edustaja Tölli puhui tulevaisuudenuskosta ja toivosta ja ehkä sen puutteesta tai vähintäänkin lisätarpeellisuudesta juuri tässä ajassa. Olen itse aika paljon tässä viime viikkoina, kun meillä on paljon paneelikeskusteluja, joihin osallistumme, ollut keskusteluissa esimerkiksi ilmastonmuutoksesta, ja siinähan tarvitaan juuri sentyyppistä ajattelua, joka esimerkiksi jälleenrakennusaikoina tässä maassa vallitsi. Olen itse aikanaan tutkinut erilaisten aikakausien henkistä ilmapiiriä

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

ja sitä, miten ihmiset niitä muistavat, ja on hämmäntävää, kuinka positiivinen muistikuva näistä jälleenrakennusvuosikymmenistä tietyillä ikäpolvilla on. Meidän on kyettävä rakentamaan tästä tulevasta kymmenestä vuodesta samanlainen tarina, jota kerrotaan eteenpäin, jos me aiomme tehdä niitä tekoja, joita ikään kuin maailman faktuaalinen tutkijatieto meiltä edellyttää ja joita nuoret huutavat niin kovaa, että sen tosiaan pitäisikin vähän kaikkien korviin sattua. Mutta minusta tässä on tällainen kaari, jota oikeastaan toivonkin, että te myöskin tuotte omissa puheissanne esiin: ei tämä ole ensimmäinen kerta, kun meidän täytyy aika merkittävällä tavalla rakentaa uutta, uudella tavalla, tulevaisuus huomioiden, kaikki mukana pitäen, mahdollisimman oikeudenmukaisesti koko maassa ja koko maailmassa.

No sitten kolmantena keskusteluun parlamentarismista: Tässä on hyvä viitata myös edustaja Alanko-Kahiluotoon. On jollain tavalla hienon symbolista, että tämä keskustelu käydään edustaja Alanko-Kahiluodon johdolla tehdyn lakialoitteen käsittelyn yhteydessä. Sehän on tosiaan parlamentarismien näyte siinä mielessä, että enemmistö meistä sen allekirjoitti, ja on tosiaan kyse tärkeästä asiasta lastensuojelun kentällä eli 25-vuotiaille ulottuvasta jälkihuoltovelvoitteesta, joka nimenomaan ammattilaisten näkökulmasta on erittäin keskeinen ja voi, niin kuin Alanko-Kahiluoto itse totesi, pelastaa jopa ihmishenkiä. Tämä kertoo jotain siitä, mitä parlamentarismilla voidaan tehdä, ja kyllä minua kovasti suorastaan liikutti tämän keskustelun aikana tehdyt vertaukset 30-luvulle ja erilaisiin historian vaiheisiin, joissa kaikissa Suomen eduskunta on kyennyt toimimaan. Kyllähän me kannamme sellaista perintöä niin kansallisesti kuin myös globaalisti, että sen vastuu kannattelee oikeastaan ei yksittäisiä henkilöitä vaan asemavallan perusteella kutakin 200:aa henkilöä, jotka tänne tulevat valituiksi, ja se viesti heille varmaan parlamentarismista on, että se on toisaalta luja mutta demokratia on aina hauras ja rauha ei ole koskaan itsestään selvyyttä ja sen lujuutta on sen takia koko ajan vaalittava. Toivottavasti kirjoitatte näitä ajatuksianne myös sitten pidempään muotoon, tallennatte videoiksi, sellaisiin muotoihin, joilla me voimme niitä myöskin meidän jälkipolvillemme sitten esitellä, jotta he ymmärtävät parlamentarismien syvän arvon.

Sitten ihan viimeisenä, kun te edustatte kaikki keskustapuoluetta, niin henkilökohtaisesti olen paljon miettinyt, missä Suomen ääriliikkeiden vaaroja tällä hetkellä on. Niitä on monella suunnalla, mutta kyllä yksi suunta on varmaan sellainen suunta, missä keskusta on perinteisesti ollut vahva puolue. Meillä on paljon maaseudulla ihmisiä, jotka kokevat ehkä jäävänsä hieman sivuun ja sivuraiteille niin sanotusta maailmanmenosta, ja uskon, että teidän edustamanne puolueen valitsema suunta tulevina vuosina voi olla hyvin ratkaiseva siinä, mihin suuntaan tämä kehitys kehittyy tai on kehittymättä. Toivon, että teidän viisautenne on myöskin puolueenne käytettävissä, kun näitä eteenpäin mietitään.

Joten, arvoisa puhemies, ehkä sillä tavalla jotenkin haluaisin kuitenkin sanoa, että pelko pois, löydämme kyllä ratkaisut ja lupaamme kaikki tehdä parhaamme. Ja historian tutkijana sanoisin, että onhan tämä historiallinen hetki, mikä pitää myöskin tunnistaa, ja pitää todella lämpimästi kiittää sekä henkilökohtaisesti että tietysti kaiken sen puolesta, mitä me edustamme, siitä työstä ja myöskin siitä, että otitte tänään puheenvuorot, joissa jaoitte näin arvokkaita ajatuksia. Kiitos.

**14.11 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva lastensuojelulaki on tärkeä. Lapset ovat meidän tulevaisuutemme, ja erityisesti haavoittuvissa oloissa olevia lapsia meillä on aivan liian paljon tänä päivänä. On tärkeää, että jatkuvasti pidämme niitä asioita esillä ja pyrimme turvaamaan kansakuntamme tulevaisuuden sekä määrällises-

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

ti että myös laadullisesti niin, että lasten elinolosuhteet ovat kunnossa. Tänä päivänä valitettavasti näin ei ole.

Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on nyt kääntynyt ajankohdasta johtuen hieman toisille urille, ja on todella hienoa, että näin on tapahtunut. Olen itse saanut olla täällä eduskunnassa vuodesta 87 lähtien niin kuin edustaja Kääriäinenkin, ja olemme yhdessä monia myrskyjä käyneet läpi, erityisesti 90-luvun alun myrskyt, jolloin olimme samassa hallituksessa. Silloin välillä tuntui, että eipä taida isänmaa tästä myrskystä selvitä, mutta niin vain selvisi, ja annan kyllä äärettömän korkean arvostuksen edustaja Kääriäiselle, joka silloin oli vastuullisissa tehtävissä.

Samalla tavalla edustaja Anttilan ja myöhemmin edustaja Töllin kanssa samoissa myrskyissä on oltu. Koettelemukset ovat olleet suuria, mutta kuitenkin olemme tässä tänä päivänä kokemassa ja elämässä sitä tosiasiaa, että Suomen itsenäisyys ja Suomen kestävyys ovat kuitenkin säilyneet ja voimme tästä demokraattisesta hallinnosta iloita ja sen varassa asioista päättää yhdessä, olemme sitten kummalla puolella tahansa. Nämä osathan vaihtuvat aina silloin tällöin.

En myöskään voi olla mainitsematta edustaja Mäkipäätä, joka nyt tuli mukaan saliin. Hän on vuodesta 83 lähtien pientä taukoa lukuun ottamatta ollut täällä mukana.

Kaikkien teidän kanssanne on ollut todella hienoa tehdä yhteistyötä. Siitä todella lämmin kiitos.

Jos sallitaan, niin mieleeni nousi psalmista 1 lausahdus, tai ei se ole mikään lausahdus vaan sana: ”Hän on kuin istutettu puu vesiojain varrella, ja hän antaa hedelmänsä ajallaan.” Tämä tuli mieleeni, kun ajattelin teitä. Te olette olleet semmoisia jyrkeitä puita suomalaisessa luonnossa vesiojain varrella niin, että olette myrskyt ja tuulet kestäneet, ja ehkä sitä hedelmää täällä politiikan rintamalla on usein vaikea nähdä, mutta minä uskon ja olen täysin vakuuttunut siitä, että te kaikki olette hedelmää tuottaneet ajallanne.

Teidän aikanne tässä talossa nyt päättyy — voi olla, että minunkin päättyy, mutta kisoissa olen vielä mukana — mutta se, että olette elämänne antaneet yhteisiin asioihin tämän järjestelmän kautta, on ollut arvokasta ja ansaitsee suuren kiitoksen. Toivotan teille kaikille ja myös muille pois jääville siunausta tuleviin päiviin ja iloa ja voimia ja myös yhteydenpitoa edelleen meihin ja niihin, jotka täällä sitten ovat. Todennäköisesti 200 tänne jälleen valitaan, ja he ovat kokemattomampia kuin te olette olleet, mutta kokemusta tietysti tulee aina itse kullekin, joka täällä on, ja sen myötä asioiden hoitamiseen ja isänmaan yhteisen edun ajamiseen varmasti intoa ja taitoa riittää. Lämmin kiitos teille kaikille.

**14.16 Lea Mäkipää sin:** Arvoisa puhemies! Valitettavasti ei ole tullut paneuduttua tähän lastensuojelulakiin, mutta olen elämäni varrella joutunut aika paljon näitä asioita käytännössä järjestelemään. Ensimmäinen lastensuojeluasia, joka minulle tulee mieleen, oli alle kymmenvuotiaana: Meillä kodissa kävi usein romaniperheitä, ja muistan, kun talvipakkasella yksi romani-isä odotti meillä penkillä, koska juna tulee, kun hän vei kahta poikavii-karia lastenkotiin. Se ensimmäinen kerta tuntui lapsesta ahdistavalta, kun sain itse silloin kasvaa vanhempien seurassa mutta nämä joutuivat jättämään vanhempansa. Enkä tiedä, kuinka tulevaisuudessa sitten heillekin kävi.

Tässä lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi lastensuojelulakia niin, että lapsen oikeutta hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen vahvistettaisiin. Olen monta kertaa miettinyt, että kun kodin ulkopuolelle sijoitettuna on lähelle 20 000 lasta ja nämä määrät tuntuvat aina kasvaneen, meidän pitäisi kerrankin paneutua siihen, mistä tämä johtuu.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

Olen usein puhunut myös siitä, että kaiken takana on ennaltaehkäisy. Me tarvitsemme perhepolitiikassa ennaltaehkäisyä lastensuojeluasioissa, ja se tapahtuu neuvolassa käynnin yhteydessä jo silloin kun lapsi ei ole vielä syntynyt. Minä yksinhuoltajana kävin neuvolassa, ja minunkaan elinolosuhteeni eivät silloin olleet kovin ruusuiset, mutta sain sieltä kumminkin neuvoja. Tietysti minulla oli koti, että sain sitten lapseni kanssa siellä vuodet olla, mutta näin ei välttämättä ole kaikilla.

Jokaisella voi elämänsä aikana olla vaikeuksia, jolloin haluttaisiin ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen, mutta minulle on sanottu, että pelkona on, että ei puhuta vaan että lapsi hyvin helposti sijoitetaan huostaan, ja näin ei voida sitten enää oikein pitää yhteyttä. Tämä tilanne voi johtaa sitten tilanteeseen, kun se hyvinkin pitkälle menee, että vanhempi tai vanhemmat eivät ole enää valmiita kantamaan vastuuta lapsesta, ja näin alkaa tämä henkisesti kova sijoitusprosessi. Joskus on tietysti hyvästä, ja on useinkin, että lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle, mutta jälleen on kysyttävä miksi. Onko meillä aikuisilla vikaa? Pitäisikö meidät laittaa johonkin huostaan? Käytäntö on usein niin, että huostaanotto- ja sijoituspäätökset ovat mutkikkaita, ja vaikka lapsen vanhempien tai vanhemman tilanne olisi parantunut, niiden purkamiset käytännössä ovat todella pitkäväteisiä, eli jos lapsi halutaankin kotiin, siinä menee hirmuisen kauan aikaa.

On hyvä, että lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle tehdään hoito- ja kasvatussuunnitelma. On pyrittävä parantamaan kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen ja hänen huoltajansa oikeusturvaa ja tehostamaan valvontaa. Nämä lapset ovat myös monille vaareille ja mummuille tärkeitä, ja näiden yhteydenottojen pitäisi myös koskea heitä.

Lapsen on saatava hyvää hoitoa ja kohtelua, onpa kyseessä sijaiskoti tai laitos, mutta onko valvonta riittävää? Kuka pystyy näkemään tänäkin päivänä lasten arjen, on sitten kysymyksessä sijaiskoti tai laitos? Onkin hyvä, että täällä sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hyvänä sitä, että sijaishuollon valvontaa on pyritty esityksessä tehostamaan velvoittamalla aluehallintovirastoja kuulemaan sijaishuollossa olevia lapsia tarkastuskäynneillään. Mutta tässäkin on yksi probleema taas, ainakin käytännön esimerkkinä: lapsi, joka on sijoitettu huostaan, ei välttämättä kerro tälle valvojalle, miten hänellä on siellä sijaishuollossa tai muualla, kuinka häntä kohdellaan, ja onko hän esimerkiksi tasavertainen talon omien lasten kanssa. Tämä on sitä karua arkipäivän elämää. Olisi hyvä, että tehtäisiin sellaisia tarkastuskäyntejä, ettei siitä ilmoitettaisi etukäteen. Kaiken kaikkiaan tässä mennään askel eteenpäin, mutta vielä kuulutan sitä, että tässäkin pitäisi tehdä paljon enempi ennaltaehkäisyä, että meidän lapsemme saisivat olla niin pitkään kuin mahdollista kotona, ja annettaisiin sitä vanhanaikaista kotiapua perheille, että myös vanhemmat voisivat pyytää ilman pelkoa tukea tilanteeseensa, kun jokaisella on niitä vaikeuksia.

Tässä tuli nyt ihan tämmöisiä, mitä minun käytännön kokemukseni on osoittanut, ja tämä oli varmaan minun viimeinen puheeni, enkä minä täällä pöntössä ole usein. Toivotan teille kaikille oikein aurinkoisia eläkepäiviä ja, niin kuin usein lapsillekin sanon, Taivaan isän siunausta. Vaikka me olemme kuinka viisaita poliitikkoja, ilman meidän Herramme johdatusta me emme ole yhtään mitään. — Kiitos.

**14.22 Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Tässä lastensuojelulaissa valiokunta teki ratkaisun, että tuodaan tämä tänne saliin käsittelyyn sen takia, että oikeusasiamieshän on pitkään vuosien varrella kiinnittänyt huomiota lastensuojelulasten kohtaloon. Lapsille pitää Suomessa taata siitä huolimatta, missä he kasvavat, mahdollisuus kaikkien perusoikeuksien toteutumiseen. Lastensuojelulasten osalta tavanomaisesta kasvatuksesta ei aina voi

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

puhua, kun pelkästään mennään päivästä toiseen pakkokeinojen käytön piirissä, ja tältä osin tämä oikeusasiamiehen viesti on ollut erittäin tärkeä ja kiinnittää meidän katseemme siihen, että lastensuojelun piirissä olevilla lapsilla, myös laitoksissa, pitää olla perusoikeudet joka hetki turvattuina.

No, tämä työ ei ollut kovin helppoa siksi, että tosiasiaissa alkuun tämä lakiesitys oli kiinnitetty sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen, ja tämä kytkeytyi nyt purettiin tässä aivan viime metreillä, joten saatiin se tänne saliin vielä. Mutta vielä haasteellisempaa oli se, että perustuslakivaliokunta totesi, että tosiasiaissa oikeastaan se tämän lain valonpilkahdus, mistä tämä koko uudistus lähti liikkeelle, oli se, että pitää pystyä määrittelemään, mitä on sellainen tavanomainen kasvatus, jonka piirissä lastensuojelulapset, esimerkiksi laitoksissa, jatkossa voisivat olla niin, että jokainen päivä ei täyty pelkästään pakkokeinoista. Siihen me valitettavasti nyt emme pysty antamaan kunnollista vastausta.

Tämä laki on sen takia hyvä ja tuotu tänne siksi, että ne harmaat vyöhykkeet ja, voiko sanoa, tarkkarajaiset pakkokeinojen käytöt tässä nyt tarkennetaan. Mutta tämän lain keskeisin osa oli vahvistaa itsemääräämisoikeutta osana isompaa itsemääräämisoikeutta koskevaa kokonaisuutta, ja kun se ei onnistunut ministeriön puolelta, niin tuotiin kuitenkin käsittelyyn tämä lastensuojelun osuus, joka on kauan kaivattu ja odotettu paketti. Sen sisältöön jää nyt vielä kauneusvirheitä juuri siksi, että me emme pystyneet tarkkaan määrittelemään, mitä sen sellaisen tavanomaisen kasvatuksen sitten pitäisi olla, jota lasten pitäisi saada myöskin laitoksissa, ja tältä osin varmaan seuraavassa hallituksessa joudutaan palauttamaan tähän ja määrittelemään tarkemmin se, mistä tämä oikeusasiamiehen toimistossa alkanut selvitystyö ja tämä koko laki kaiken kaikkiaan lähtivät liikkeelle. Siltä osin toivotan kaikille menestystä tämän lain jatkokäsittelyssä, kun se vielä tulee. Päätimme valiokuntana, että tuomme ainakin tämän pakkokeino-osuuden tänne, ja tämä sitten vielä tuunataan, kun seuraava hallitus jatkaa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 237/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen ja lakialoitteeseen LA 86/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

### 9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kevasta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 278/2018 vp

Valiokunnan mietintö StVM 43/2018 vp

*Toinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

### *Keskustelu*

14.26 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys Kevään lainsäädännöllisesti tehtävistä muutoksista, ja on hyvä todeta, että aivan viime metreillä saimme tämänkin lain vielä tänne saliin. Kiitos siitä eduskunnan johdolle, että tämä on ollut mahdollista tuoda.

Asiaa on puitu sekä talousvaliokunnassa että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja katson, että nämä muutokset, jotka tähän lakiin sisältyvät, ovat perusteltuja. Kokonaisuudesta kaivataan koko tällä toimikentällä, ja siltä osin uskon, että seuraava hallitus palaa myös tähän kokonaisuuteen.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 278/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

### **10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 242/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 39/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 242/2018 vp sisältyvät 1., 3.-5., 7.-18. ja 20.-26. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 242/2018 vp sisältyvien 2., 6. ja 19. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

### **11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 241/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 40/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 241/2018 vp sisältyvät 1.-7., 11., 13. ja 15.-16. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 241/2018 vp sisältyvien 8.-10., 12. ja 14. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

## Pöytäkirja PTK 180/2018 vp

### **12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 259/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 41/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 259/2018 vp sisältyvät 1., 3. ja 6.-10. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 259/2018 vp sisältyvien 2., 4. ja 5. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

### **13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjunnassa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 55/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 42/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 55/2018 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

### **14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 284/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 38/2018 vp

#### *Toinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 284/2018 vp sisältyvät 1.-39. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

### **15. Seuraava täysistunto**

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Arvoisat edustajat, kun tämä istunto päättyy, totean, että tämä on viimeinen minun tässä eduskuntatalossa johtamani täysistunto.

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 19.3.2019 klo 10.00. Täysistunto lopetettiin klo 14.31.

## **Pöytäkirja PTK 180/2018 vp**

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola